

A
MAGYAROK KÜRTJE.

**IRTA
ZAJZONI.**

BÉCS.
KIADJA HÜGEL EDE.
1857.

TARTALOM

Honfidal.	A magyarnak életében...
Zeng a patak az erdőben...	Első piros pünkösdi napján.
Zendület Péter király alatt.	Csókot ide, ifiasszony...
Villámoktól széthasított...	Harcra vagyok indulóban...
Vitéz Toldi Miklós elve.	Félre csapom a süvegem...
Fölbredék.	Erdély országában...
Föl lelkem, te sebes madár.	Az én agyam váltig égő bokor...
Csalatkozás.	Nagy erdőben nagy fenyőfa...
Szép az élet.	Cikázó villám...
Hol vagy, gyermekkorom?	Ej, minek a sok szemérem?
Szivem.	Mily nagy golyhó vagy te...
Irnok társaimhoz.	Hétfaluban a hány legény.
Volt barátomhoz.	Nincsen nékem tulipánom...
Táncra, fiak,...	Rezes kantár, piros csójtár...
Ezeradta csaplórosa...	Minden este...
Borpohár a kedv forrása...	Kedves vagy, mint a harmat...
Tinódi Sebestyén vadondalai a török időkben.	Ilkának.
Ifjuságom poharába...	Álmodj, kis galambom...
Azt gondoljátok tán...	Megragadom csákányomat...
Pali Pál.	Külföldön.
Mi a manó?	Gyepen hever a juhász.
Mikor én kis gyerek voltam.	A csalogány.
Mire való tenger kincsem...	Ha kimegyek az utcára.
Tudja a jó isten...	Eb az anyád, gaz világa...
Elküldém az első lánynak...	Mit nékem lány ölében...
Ilyen kinos, ilyen hosszú...	Az én eszem, az én kedvem.
Végre még is azt a választ...	Csak Erdélyben nőnek...
Nincsen életemben...	Oroszlán voltam...
Hogyha lelkem felleg volna...	Sujtá e hont...
Mit kívánsz szerelmedért, leányka?	Képzelmem tündéri világát...
Míg áll a föld...	Mély tengernek mélységében...
Ez aztán a derék leány...	Az öreg Csabai.
Nem száll álom a szememre...	Nagyobb boldogság.
Azt mondjátok, édes a méz...	Korcsomában.
Csak ne mosolyognál...	Volna csak az én lelkemnek...
Borulj, kedves rózsám...	Egy diófa ez a világ...
Ám mindenhol vannak...	Falusi kép...
Mi sugárzik...	Áll a határozat...
Lányka, égnek vagy szülöttje...	Örvendjete, a réz angyalát!
Holtig szeretlek.	Borpatak foly a szívembe.
Dacos barna leányka...	Ezüst tallér, fényes tallér...
Az én, az én arcom...	Réten voltam.
Az én eszem furcsa madár...	Sürgő vásár a kebelem...
Legény lettem édes anyám...	Hogyha benne kedved telik...
A kihez égő gondolat...	Nem leszek többé...
Bontsd széjjel, bontsd, te gonosz sors...	Magyar fiak, magyar lányok!
Égig ugrándozik lelkem...	Előttem Petőfi...
Minden csep vér...	Még is megszabadul...

Nem nevezném egyébnek...
Barátomnak.
Az isten legdicsebbik gondolatja...
Vihar az én költészetem...
Örülj, vidulj, magyar hazám.
Szilárd a föld...
Lelkemadta vig barátok...
Lelkem, te fiatal oroszlán.
Még egyszer megeresztem...
Szembe füttyöl dél és éjszak...
Lelkemadta teremtette...
Rózsa illatával...
Sohse volna e földön...
Csak egyet bánok.
Ne szomorkodj, édes atyám...
Német leány, félre immár...
A nagy nép császári ünnepe.
A juhásznak furulyája...
Betértem a korcsomába.

Részeg dal.
Mit bánt engem az irigység...
Kívül a fagy...
Illó keresztényhez...
Ezt nevezem én szép életnek...
Ördög veled, korhely élet...
Virágzik a rózsabokor...
Véres az én kardom...
Vezéri eljárás.
Az utolsó óriás magánbeszéde.
Tengerparton kis lány...
Zajzonfalva, Zajzonfalva...
Német K. ... hoz.
B..... Gizellához.
Hétfalusi bárány-nyereg...
Zug az idő...
Harsog a trombita.
Fekete rojtok.

Honfidal.

Nem, az, nem az, mint mondanak,
El nem veszett a hon;
Még ott röpül a büszke sas
A bércen szabadon.

Még ott a puszta hős fia
A vihar paripán,
Ott zengi még a méla dalt
Estealkonyat után.

Még ott a lelkes lánysereg,
Sok liliumkebel,
Még boldogít magyar legényt
Magyar szerelmivel.

A Duna, Tisza habjai
Még ott hömpölygenek,
A dicső hon virányira
Bő áldást öntenek.

Még áll Tokaj és Badacson,
Még magyaré a bor,
Mely elhunyt ősök vériből
Szent láng gyanánt kiforr.

Még áll a hon, még van magyar,
Van romlatlan erő,
S mit szülni fog, mit szülnie kell,
Haj, nagy lesz a jövő!

Zeng a patak az erdőben...

Zeng a patak az erdőben,
Lánykák figyelnek dalára,
Leborulnak, csókot ejtnek,
A szent dalnok ajakára.

Lánykák: a himes virágok,
Patak partján növekednek,
Szellőringatott ajakkal
A habokra csókot ejtnek.

Patak vagyok én magam is,
Zengő patak, de a parton,
Csókoló lánysereg helyett,
Maró rabbilincsem tartom.

Zendület Péter király alatt.

„Mit zug a néptömeg
Mint tenger habjai,
Midőn csapják a vad
Viharnak szárnyai?

Tán éhhalál lebeg
A gyávák seregén?
Nem volt elég kazal
Országom mezején?

Vagy tán új törvényünk
Izgatja keblüket,
Mert többé hanyagon
Nem tűrjük éltüket?

Én, országom feje,
Égtől is független,
Ha úgy tetszik, a pórt
Kiírtom egyiglen.

Békével áldám, hogy
Örvendjen éltinek,
S bitóra nem huzám
Fejét még senkinek.

De mit kívánok, azt
Ám adni kell nekem,
Különben fölveszi
Fegyverzett seregem.

Henyélt eddig a pór,
Csekély adója volt,
S mi baj, ha úra még
Annyit hozzája told?”

Igy szól a bőszi király
Testőr-szolgáinak,
Látván, miképp kívül
Népsereg mozganak.

S im beáll egy követ,
A nép nevébe' szól:
„Király, halálod zeng
Népednek ajkiról!

Tiéd csak nem leszen
Utó csep vérünk is,
Mit nekünk hirdetél,
A törvényed hamis.

Vagy visszahúzod azt,
Vagy széked porba dül;
A népnek dűhe künn
Borzasztóan hevül.

Gyors választ adj nekem!
Akarsz nagyobb adót?
Vagy könnyebbited-e
A túrhetlen nyomót?"

„Ah, száz halál reád,
Felségsértő gonosz,
Ki engem, istened
Ily szókkal ostorozsz!

A mit királytok ad,
A törvény szava szent;
Boszumtól nem leszen
E nép már soha ment!

Vitézek, talpra mind!
Pusztítani, ölni ki!
Törvény pecsétje lesz -
A hullák halmai!"

„„Nem lesz, Péter király!""
Szól bátran a követ,
S a dühös népre lennt
Értőleg integet.

Felzug a nép: „Halál!
Irtózatoss halál!
Ne szíjja vérünket
Többé ily gaz király!"

És mire zug a nép,
A vár lángba borul,
S a kényúr vére folyt
Méltó áldozatul.

Villámoktól széthasított...

Villámoktól széthasított
Szikladarab a szívem,
Fergetegek vad játéka
Az én ifju életem.

Fejem fölött nevet a sors
Arca ördög képivel,
Egy-egy döfést hárit reá
Vértizzadó törivel.

Ilyen szörnyü helyzetemben
Egyetlenegy vigaszom
Az, hogy magyarnak születtem,
S minden magyar igy vagyom.

Hisz ha nem tudná az isten,
Hogy bennünk erőt talál,
S ha nem tudná, hogy csapások
Előtt a magyar megáll.

Nem méltatna, hogy mireánk
Fölemelje szent karát,
Untig megheverhetnők az
Elfajulás vánkosát.

De majd midőn kiprobálta
Kebelünket hosszason,
Tudom megjutalmaz érte
Istenileg gazdagon.

Vitéz Toldi Miklós elve.

Midőn farkason félénk nyul,
Tigrisen a gyáva őz,
Vad oroslánon a szarvas,
Sason meg a galamb győz:

Akkor lelke is letépi
Tiszta magyar bélyegét,
Akkor én is csókolom az
Idegen leány kezét.

De mig annak sora nincsen,
Vad magyarnak maradok,
S minden fattyú vérű magyart
Főbe, szívbe mardosok.

Fölbredék.

Fölbredék, tavasz vala.
A tavasz hajnalcsillaga
Hazámra veté mosolyát,
Rá csókolt rózsát, ibolyát,
Rá csókolt széles örömet,
Mert szereté a nemzetet.
De a nemzetnek vak szeme
És mindent megvető szive
A mosolyt meg nem láthatá,
Az áldást lába taposá.

Támadt vihar és fergeteg,
Villámot szórtak az egek,
A hon földult virányain
Eljajdult a bú és a kin.
Nagy sokan messze futtak el,

Hol szívöket a bus kebel
Éjsötét sir gyanánt fõdi,
S legkínzóbb álmakkal õli.
Kik hon maradtak emberül,
Reájok fényes ég derül,
A szellem sugar-özöne
Áldását bővön szórja le.

Csak erre, erre, szent hazám,
Vigyázz most istenigazán!
Ha most is vak leszen szemed,
Ha ezt is megveti szived:
Ám nem vihar és fergeteg,
De lelked dögvész õli meg.
Az elfajulás ördöge
Ocsmány halálnak kezibe
Leheli gyáva életed!...
Magyar, oh éld a szellemet!

Fõl lelkem, te sebes madár.

Fõl, lelkem, te sebes madár,
Rád a dicsőség orma vár
Ott fõnn a csillagok honában,
Ott a verõfényes magányban
Nem háborgatva vas igától,
Az égi boldogsággal játszol.
A hajnal piros kertje lesz nyugvóhelyed,
Istennõk szerelmén pihen ki kebeled,
Arcod a napsugárban fürödik,
Derekad szívárvánnyal övezik,
Ruhád leszen a selyem levegõ,
Diszül reája csillagokat szó
Az éj leánya, a szerelmes hold,
Diadalíved lesz az égi bolt,
Hol üdvözölni fog az angyalok dala,
És megnyílik az égnek ajtaja.
A küszöbrõl bámulva nézheted
A mindenható dicsőségeket,
Az isten bírószeiki õreit,
Az õsatyák üdvözlött sergeit,
Mikép tolongnak gyémánt réteken,
Melyek határa örök, végtelen,
S fõlöttük a nap az isten szeme,
Öröké leng sugára özöne.
Nincs soha éj és nincsen soha álom,
Az élet csupa nyugalom, s halálon
A szellem ott akép uralkodik,
Mint a halál a földön játszodik
A gyarló ember életével.

A gondok szürke seregével
A piros öröm régen megvívott,
A gond onnan már rég kitolatott.
Aranyleveles fák árnyékán
Pihen tündérfi és tündérlány,
Csókolják lábukat ezüst habok,
Fürtjeiket csókolják illatok,
És minden szó, mi ajkikról röpül,
Az isten mosolyában részesül. -
Az ösatyák szabadságért vívott csatáikért,
Hordnak szűz istennőktől természetett hűvös babért.
S a királyok, kik népeiknek éltek,
Kik zsarnoki homályban nem henyéltek,
Fölkoronázva ülnek isten jobb felén,
Örvendnek legigazb világitéletén.
Még a por is a lábaik alatt
Áldáskép árasztja el az utat,
És nem egyéb mint dicsőségük hulladéka,
Vagy drága véren visszaszerzett martaléka
Gaz előd bitorlásinak.
De minek zengjem, égi lak,
Minő dicső vagy és minő remek?
A földön engem ugyse értenek,
Csak kevés van, ki hangom értené
S lelkét lelkeimmel föl-föl küldené!

Csalatkozás.

Csak álmodám, hogy szép az élet,
Mert lelkem sirva látja már,
Hogy rózsakoszorúja fölött
A fergeteg pusztitva jár.

A bibor levelek lehullnak,
A tavasz fénye eltűnik,
S a cserjelomb királyi fészke
Dalával végkép megszűnik.

Erdő, mező borongó ködnek
Hordozza szürke táborát,
Mely annyi tündérszép virágnak
Emészti édes illatát!

Elhagy szivemnek égi lángja,
A gondok örvényébe száll,
S a láb, mely eddig szabad bércezen,
Most rablánc gyűrűjében áll.

De kínos ily csalatkozás!
Hogy szép az élet, á l m o d á m ,
És te, ki alkotál, teremtő,
Tán benned is csalatkozám.

Szép az élet.

Szép az élet, még ki volna,
A ki mondja, hogy nem az?
A ki benne nem tud élni,
Annak nem való, igaz.

Bujjék el az olyan ember,
Jobb lesz, mélyen föld alá,
Honnan isten tévedésből
Az életre fölhozá.

Ugy is féreg ő a földön,
Eltipródik láb alatt;
Föld alá vele fajához!
Ott talpunkhoz nem ragad.

Ti pedig, kik szeretitek
A bort, lányt és a hazát,
S vig lélekkel nézitek az
Élet arany folyamát:

Néktek minden pillanatban
Száz örömvirág terem,
Örök tavaszban éltek ti,
Örök tavasz: szerelem.

S lelketeknek könnyü szárnya
Csillagok felé siet,
Hol a szabadság istene
Nyujt neki barátkezet.

Földön virág koszoruzza
Váltig fürtös hajatok.
Égben csillagfüzért fonnak
Lelketekre angyalok.

Ti vagytok a pajtásaim,
Fogjatok velem kezet;
Mint kisdéd az anyaemlőt,
Ugy szeretlek titeket.

Bort igyunk mi és szeressünk
Szép leányt és egy hazát,
E háromnál a nagy isten
Jobbat, szebbet mitsem ád.

Minden csep bor, mit megiszunk,
Öntsön szerelmet belénk,
S szüljön m a g y a r t a hazának,
A lány, kit megölelénk.

Ezt nevezem én, ezt tartom
Szép életnek, honfiak,
Ki nem éli, szeressék a
Ragadozó madarak.

Hol vagy, gyermekkorom?

Hol vagy gyermekkorom?
Mikor vevél bucsút?
Mikor fűzéd a gond
Láncára a fiút?

Mig bajtársam valál,
Csak örömről tudék.
Te tavasz-napsugár,
Én tavasz-sarjadék.

A tavasz sugarát
Elülték fellegek,
A küzdő sziven a
Gondok nehezlenek.

Csak egyszer lehetnék
Megáldva még veled,
Sírnak választanám
Virágzó kebeled.

Szivem.

Mintha vándormadár volna
Az én bolygatott szívem,
Nem bir sehogy elmulatni
Huzamosan egy helyen.

Összejárta a hazának
Minden kis zegét, zugát;
Most idegen földre vitte
Hinározó hajlamát.

Más sok korabéli társa
Gyermekeivel mulat,
Vagy legalább törni kezdi
Házasságra az utat.

Néki esze ágában sincs,
Kötni páros életet,
Alig bir saját magának
Koldulni kis kenyeret.

Egy hű társa van, az igaz,
Vele ballag untalan,
Csakhogy ennek a kenyérre
Szüksége aligha van.

Ezért nem üzi magától
Szívem, s ezért szereti,
Ezért szereti a lantot,
Mert hű társa ez neki.

Hogy ha ennek is megizlik
Legkevésbé a kenyér,
Hogyha díjat kíván minden
Jó és hitvány hangjaért:

Akkor szívem őt is tovább
Adja legszebb szerivel,
Az elfeledés sirjába
Éjszakán temeti el. -

Igy pályázom én szivemmel,
Igy hord szívem engemet,
Míg valami zsvány golyó
Átfüttyenti fejemet.

Hej, mert érzem már előre,
Csunya véget érek én,
Gyászéneket hollók fujnak
Árva fejem tetején.

Irnok társaimhoz.

Pacsirta voltam égi levegőben,
Ajkamról vidám dalok zengtenek,
Lelkem még ifju, hajthatlan erőben
Örült a tavasz tarka fényinek.
Unalmas gond nem volt az én barátom,
Kedélyem rózsakoszorút fűzött.
Mit hordtam, egyszerű, kopott kabátom
Az uj divattal versenyt nem üzött.

Napom dicsön serdült fiak körében
A borpohár tüzénél jára le,
S a mámor diadalmi énekében
Vad ábrándok ölébe mélyüle;
És álmam elvitt a tündér világba,
Hol bátor lelkem sok csodát művelt,
S ha visszazállott a valódiságba,
Emlékezetben legszebb kedve telt.

De most, haj, fogva van a vig pacsirta,
Csak éji gyász, mit ajkam még rebeg;
A bú belölem vért, erőt kiirta,
A tavasz többé fénnel nem lebeg.

Kedélyemet az életgond zsarolja,
A rózsakoszorú meghervadt,
A hely divatját rám erőszakolja,
Állásom fényűzésre oktatótt.

Napom most államfiak oldalánál
Igázó munka között senyved el,
S a büszke parancs ijesztő szavánál
Halk kinja sohaját bocsátja fel.
A lassan futó pálya pusztasága
Lelkem minden varázsát elszedi,
S a szent emlékezet csillagvilága
Magát sötét felhőbe leplezi.

Bajtársak, a kikhez vagyok csatolva,
Ne bámuljátok komor voltomat,
A madár, hogyha röpte korlátolva,
Ritkán dalolhat kedves hangokat.
De nem, soká nem hordom én igámot,
Közöttetek soká nem mulatok,
Elhajtom diszes irnoki ruhámot;
Szabad tető kell, én madár vagyok!

Volt barátomhoz.

Vedd rád, vedd a himes kabátod,
Arany gyűrűdet huzd föl s keztyűdet,
Nem vagyok én tovább barátod,
Unom pompára vágó eszedet.
Most urfi vagy és én koldusgyerek,
Barátod nem, csak szolgád lehetek.

Mig távol a világ zajától,
Együtt tanulva vigan haladánk,
Nem csillogál hiú pompától,
S mi ketten oh de boldogak valánk.
Most urfi vagy és én koldusgyerek,
Barátod nem, csak szolgád lehetek.

Fényes teremben nem növeltek,
Szegény anya szegény életre szült,
S a régi jó idők elteltek,
Hol a világ ily szegényt is becsült?
Most urfi vagy és én koldusgyerek,
Barátod nem, csak szolgád lehetek.

Midőn a borpohár lángjától
Szívünkben hű barátság dobogott,
Ajkam ajkadnak rubinjától
Hány édes mézes csókot nem kapott?!

Most urfi vagy és én koldusgyerek,
Barátod nem, csak szolgád lehetek.

Nem gondolám, hogy életemnek
Te, fénye, valaha homályosulj,
S mit muló gyönyörök teremnek,
Buzgó imádójává aljasulj.
Most urfi vagy és én koldusgyerek,
Barátod nem, csak szolgád lehetek.

Pompának kedvem soh'se bókol,
De lelkem téged messze tulragyog,
Nem lesz barát, ki téged csókol,
Nem szív, mely érted többé feldobog.
Légy urfi csak és én koldusgyerek,
Barátod nem, de szolgád sem leszek.

Táncra, fiak,...

Táncra, fiak, hadd vigadjunk
Isten igazában,
Ne legyen ma bú vagy bánat
A magyar hazában.

Fölbredett, föltámadt a
Nemzet valahára,
Napvilágot lát, ki eddig
Vak sötétben jára.

Minden seb a férfi keblen
Be vagyon hegedve,
Minden rablánc, minden járom
El vagyon temetve.

Hadd örüljünk, hadd vigadjunk,
Huzzátok, cigányok,
Három a tánc mind halálíg,
Legények és lányok.

A tánc után igyatok és
Kiáltsátok rája:
Légy mig állasz mindig ily víg,
Magyarok hazája!

Ezeradta csaplárosa...

Ezeradta csaplárosa,
Kancsóját penész nyaldossa;
Bort bele, ki lelke vagyon,
Szomjuhozom szörnyen, nagyon!

Bort bele a legjavából,
Legöregebb hordójából;
Riad a kürt a csatára,
Gyorsan, gyorsan, itt az ára!

Jött bor, a jó vitéz ivott,
Csatára kelt, csatát vivott,
Vivott kemény ellenével:
Idoda lógó fejével.

Borpohár a kedv forrása...

Borpohár a kedv forrása,
Bús sziveknek vig pajtása,
Bor az öröm örök lángja,
Megég rajt, mi a lelket rágja.

Nem is magyar, ki jó borral
Lángérzelmeket nem forral,
Hanem marha topogással,
Gond terhével, lógva járdal.

Bor a földnek piros kedve,
Bor a szellem életnedve,
Ki nem issza, ne is igya,
Ő a föld leggyávább fia!

Tinódi Sebestyén vadondalai a török időkben.

I.

Borult az ég fölötted,
Alattad reng a föld;
Magyar, halálod jöttét
Kardoddal üdvözöld!

Hazádon az ármányok
Pokol szele süvölt;
Magyar, halálod jöttét
Kardoddal üdvözöld!

Törvényt és szabadságot
A pogány eltörölt;
Magyar, halálod jöttét
Kardoddal üdvözöld!

Szép délibábos rónát
Sirodnak kijelölt;
Magyar, halálod jöttét
Kardoddal üdvözöld!

Mert mindig vitéz voltál,
Mert kardod mindig ölt;
Magyar, halálod jöttét
Kardoddal üdvözöld!

II.

Fölbredszen még, magyar nyugvó hatalma?
A hadi zászlók lengenek-e még?
Vagy Hunyadinak véres diadalma
Volt közöttünk a végső dicsőség?
Nem, nem, az eltiport magyar hazának
Az egek boldogabb jövőt hagyának!

A szent erő, mit harcos ősök vére
Népünkbe szeretettel olta be,
Tán romlott keblek birtokába tére,
S a lelket gyáva gond szegezte le?
Nem, nem, az eltiport magyar hazának
Az egek boldogabb jövőt hagyának!

Mit hosszú századok fölépitének,
A szabadság legszentebb templomát,
Gaz pogányok szentségtelen kezének,
Fiúk, örökre engednök-e át?
Nem, nem, az eltiport magyar hazának
Az egek boldogabb jövőt hagyának!

A pogány nyelve szépen is tud bánni,
Hogy rabigába csalja fejedet;
Vitéz magyar, tudnád-e néki szánni
Egyetlen anyád, édes földedet?
Nem, nem, az eltiport magyar hazának
Az egek boldogabb jövőt hagyának!

S ha jön idő, hol ily parancs lesz adva:
„Magyar, több magyar fiat ne növelj!”¹
Te akkor a kifent kardot ragadva,
A vakhitű pogánynak így felelj:
„Nem, nem, az eltiport magyar hazának
Az egek boldogabb jövőt hagyának!”

III.

Mi volt ez a magyar nemzet
Régen, hajdanában?
Egy világgal tusakodó
Világ volt magában.

¹ A törökök keresztény fiukból jancsárokat növeltek.

Mi lett ez a magyar nemzet
Századok multával?
Alvó beteg, eltakarva
Bűne halmazával.

Mi lesz ez a magyar nemzet?
Meghal vagy megépül?
Fiúk, imádkozzunk érte
Lelkünknek mélyébül.

IV.

Hogyha én most isten lennék,
Billió magyart teremtenék,
E világra bocsátanám,
E világot fölforgatnám.

Hadd lenne a magyar fajta
Széles uralkodó rajta,
Eget földig, földet égig
Magyar dal szaggatna végig.

Ezt tenném, ha isten lennék,
Ilyen csodát teremtenék;
De, mert isten nem lehetek,
Nagyot iszom s így örvendek.

V.

Ne kinozzátok e hazát!
Különben olyan jajt kiáltok,
Hogy meghasadnak az egek
És ezer villám hárul rátok.

Ne kinozzátok e hazát!
Fiatal szívem kiszakítom,
Az égbe dobom s az istent
Legszörnyűbb boszura indítom.

Ne kinozzátok e hazát!
Kiapadt tenger gyanánt hever,
De visszanyeri habjait,
S örökre iszapjába kever.

VI.

Hová ragadsz, vad indulatnak
Háborgó tengere?
Hová üzöl, bús nemzetemnek
Kegyetlen istene?

Avagy nincs többé e hazában
Kis sértetlen sziget,
Mely rövid édes nyugalomra
Fogadja szívemet?

Elkárhoztatád végkép, isten,
A porba dült hazát,
Hogy átkozott pogány bilincsbe
Verjék minden fiát?

Ha ezt tevéd, akkor villámod
Repassze szét fejem,
Akkor csak átok volna látni
Kinlódó nemzetem.

Ha ezt tevéd, teremtésednek
Minden dicső művét
Megátkozom, mert összerontád
A legdicsőbbikét.

Ha ezt tevéd, hadd sodorjon el
Mérgednek özöne,
Merüljön el rombolt hajóként
Egy nemzet élete.

Sirunk fölé őrzöngő tenger
Zuditsa árjait,
Bőgő viharral ostorozza
Lelkünknek árnyait.

Oh ég, szakadj le ránk s temesd el
Az eltiport hazát,
Jobb elszenvetni száz halált, mint
Egyetlen rabigát!

VII.

Leverték a magyart
Harcpárpájáról,
Ékes kacagányát
Levették válláról.

Kigyó gyanánt csuszik
A magyar a porban,
A pogány leventék
Tapossák őt sorban.

Aljas helyzetében
Mit tehet egyebet?
Önmagába harap
Egy-egy fájó sebet.

Ifjuságom poharába...

Ifjuságom poharába
Bort ne töltsetek hiába;
Nem kell nékem többé lélek,
Ily világban minek éljek?

Lábaimon rablánc csörög,
Fejem fölött a menny dörög,
Megöltétek az édes anyám
Amott kinn a szabad tanyán.

Készítsétek koporsómat,
Ássátok meg a siromat,
Anyám volt az én életem,
Anyámmal azt elvesztettem.

Azt gondoljátok tán...

Azt gondoljátok tán, hogy lelkem
Posvány, melyből a képzelem
Lüdérc gyanánt emelkedik föl
S pihen szalmás házfödelen?

Atyámfiai, lelkem a nap,
És ennek miljom sugara
Az én képzelmem, egy szép világ
Az ő mulhatatlan alkata.

Gyávák, ne tréfáljatok velem,
Mert kiszáritja agyatók,
Ha megalázza magát s mulat
Csak rövid percig rajtatok.

Elbujjatok palotátokba,
Heverjete, mig fenn ragyog,
S ha lepihen, szát forgácsira -
A csillagokra tátsatok.

S midőn haragszik s a tengernek
Fölszítja sötét illatát,
Az istenekkel háborút kezd,
És dörögteti ágyuját:

Essetek bűnbánón a földre,
Nehogy olyan lövést tegyen,
A melyre por leszen a szirt is
A legkeményebb bérceken.

Pali Pál.

Pali Pálnak volt az ő szokása:
Mikor iszik, más őt meg ne lássa;
Mikor ivott, nem is látta senki,
Ivás után látta de mindenki.

Pali Pál ilyenkor ingva-lógva
Verte nehéz fejét az ajtókba,
Minden házat magáénak látott,
Míg nem mondták: „Forditsson kend hátot!”

Pali Pált meglátja felesége,
És fölháborodik pulyka vére,
Rá subákol, amugy döng a háta,
Pali Pál csak így tesz: ne verj, hátha!...

Mérges asszony de subákol egyre,
Táncolt a bot a hátról a fejre,
Mérges asszony ütni nagyot talált,
S Pali Pálra hozott szörnyü halált.

Mi a manó?

Mi a manó? hej de cifra
Legény lettél Zajzoni!
Ezerekkel birsz talán, hogy
Ily urat tudsz játszani? –

Tyhú, barátom, mától kezdve
Roppant nagy ur vagyok én,
Csak még kócsagtoll hibázik
Kalpagomnak tetején.

Csak kócsagtoll és sarkantyu
Kell s én holmi gróf vagyok,
Tudom mind csak reám néznek
Lányok s ifju asszonyok.

Eddig szerény fakó legény
Voltam s untig szomorú,
De mióta hugod láttam,
Nem fog rajtam semmi bú.

Holmi kis hitelbe került
Ez a csillogó ruha,
Ha úgy tetszik, megfizeti
A jó isten valaha.

De te, pajtás, szép hugodnak
Erről egy makkot se mondj,
Meg ne tudja, hogy vagyonom
Nem egyéb, mint csupa rongy.

Aztán majd, ha nőm lesz hugod
Jószágával s pénzivel,
Világon a legszebb éltet,
Pajtás, ketten töltjük el.

Iszunk, eszünk éjjel, nappal,
Mit szívünk, szájunk kíván,
S ki-kiszállunk szép vidékre
Kocsival vagy paripán.

Jobbra balra dinomdánom,
A legjobb cigányzene
Leszen lelkünk kísérője,
Leszen kedvünk istene.

És ezt mind könnyen tehetjük,
Mert leszen pénzünk elég,
Szép hugocskád annyival bir,
Tán maga sem tudja még.

De addig is, hű barátom,
- Köztünk mondott szó legyen -
Egyre dicsérj engemet, mily
Jó s dús vagyok végtelen.

Sohse említsd, hogy nekem sok
Adósságom is vagyok,
S kivált azt ne, hogy e végett
Maholnap becsukatom.

Mikor én kis gyerek voltam.

Mikor én kis gyerek voltam,
A lányokra nem gondoltam:
De mikorra legény lettem,
Sok szép leányt megszerettem.

Édes, édes a szerelem,
De még is csak veszedelem:
A szívemet megsebzette,
Boldogságom eltemette.

Most is vagyok én szerető,
Talál hozzám a temető:
Kivül örvend a virágnak,
De benne rut férgek rágnak.

Mire való tenger kincsem...

Mire való tenger kincsem,
Hogyha feleségem nincsen?
A ki nem bir feleséget,
Nem birja a legszebb kincset.

A feleség fényes csillag,
A boldogság rajta csillog,
Van nekem rá nagy szükségem,
Kell, hogy legyen feleségem.

Feleséget veszek szépet,
Örömpillantásu képet,
Barnapiros magyar lánykát,
Megcsókolom kezét, lábát.

Megcsókolom, megölelem,
Gondját szívemen viselem,
Drága gyöngy lesz minden szava
Ékességül homlokamra.

Mind megleszen, boldog leszek,
Holnap feleséget veszek;
Miért is nem bírom ma én?
De csókolnám, de ölelném!

Tudja a jó isten...

Tudja a jó isten,
Én megházasodám,
Kedves magyar lánynak
Lelkemet odadnám.

De mind csak hiába,
Mert én szerény ember
Nem kérek, és hozzám
Jőni senki nem mer.

Ünnepélyes módra,
Lánykák, kijelentem:
Ki hozzám bepillant
S szép, azt elveendem.

Szépségéhez illik
Lelki tisztasága,
S ehhez még, ha lehet,
Holmi kis jószága.

Mint tollrágó írnok
Mindig nem élhetek,
Pacsirtákkal lenni
Sokkal jobb szeretek.

Ottan a virágok
Csöndes országában,
Nem lesz bilincselve
Az én kezem, lábam.

Nem zug ott a gondnak
Halálmadár serge,
Nem marja szívemet
A bubánat férge.

Ott feleségemnek
Százszorlány kebelén
Leszen az én fejem
Legigazabb helyén.

Ott még a vizály is
Boldogságból ered,
Ott ki gyüöl, az csak
Tulságosan szeret.

Ott mi boldog leszek,
Mindenem már sejtí,
S e sejtelmet erős
Szívem híven rejti.

Híven rejti a mig
Végre kibocsátja,
Ha édes annyát: a
Teljesülést látja.

Szerelmem szerelme
Ragyogó reményem,
Angyalom, oh mond meg,
Mikor karolsz engem?

Hol jársz? hol születél?
Meddig lesz még távol?
Mikor hárul üdv rám
Lelked forrásából?

Szóval: mikor leszen,
Mikor leszen nékem
Lelkem? kit úgy hívok:
„Édes feleségem.”

Elküldém az első lánynak...

Elküldém az első lánynak,
Kit szeretek, első levelem.
Mit érez vajjon, a midőn
Végig elolvasta, istenem?

Nem irtam-e néki oly szót
Mely édes szívét megsértheti?
Nem szövődött mély gondolat
Közbe és ő meg nem értheti?

És miért küldém ép este?
Nem lesz nyugalmam az éjen át;
Egész örült vagyok, a míg
Meg nem kapom drága válaszát.

Legyen bár a válasz tőr, mi
Lelkemnek szentségét zuzza szét,
Még sem adom e világnak
Minden boldogító kincseért.

Mulj el hamar, mulj, sötét éj,
Piros hajnal, hozz választ nekem,
Hadd csókoljak minden betűt,
Mit irt kis kezével kedvesem.

Ilyen kinos, ilyen hosszú...

Ilyen kinos, ilyen hosszú éjszakám,
A mióta élek, még nem volt talán;
Az én barna, az én gyémánt kedvesem
Bársony ujjá nyitva tartja a szemem.

Elöttem leng bűvös bájos képivel,
Szólok szépen hozzá, de ő nem felel,
Semmit nem szól, csak mosolyog, csak nevet,
Tűzes szeme a szívembe lángot vet.

Dehogy hittem, hogy ily gyöngye lehetek!
Dehogy hittem, hogy én még így szeretek!
Tóba estem, nincsen a ki segítsen,
Isten veled, szabad ifju életem!

Végre még is azt a választ...

Végre még is azt a választ,
Azt a drága választ megkapám,
Sohse hittem, hogy oly szépet
Irjon nékem kedves kis babám.

Átolvastam tizszer, husszor,
Százszor is átolvastam talán,
Minden betűt, minden vonást
Megcsókoltam istenigazán.

Legvirágzóbb gondolatok
Paradicsoma e kis levél,
Benne egész szépségével
Rózsámnak tündöklő lelke él.

Annyi költészet vagy csak
Egy szavában, egy gondolatban,
Mennyit maga Háfizban is
Keresnetek, mind haszontalan.

Mit csináljak, miket mondjak,
Ha a kijelölt helyen megjelenünk?
Mit csináljak, midőn közel
Nézi egymás arcát szerelmes szemünk?

Mit aggódom? mit tünődöm?
Karjaiba rohanok s megcsókolom;
Hogy szebb üdvözllet lehessen
Szeretők közt a csóknál, nem gondolom.

Azután karomra fűzöm,
S ki a virágos mezőre vezetem;
Onnan tovább, isten tudja,
Merre és mire vezet a szerelem.

Nincsen életemben...

Nincsen életemben
Egyéb paripámnál,
Nincsen hű szivemben
Egyéb kis rózsámnál.

Barna paripámot
Eladom jó áron,
Kedves kis rózsámot
Elveszem a nyáron.

Kedves kis rózsámnak
Nincsen szép ruhája,
Árát paripámnak
Mind elköltöm rája.

Veszek pántlikákat,
Sok pirosat, zöldet,
Fényes gyölesruhákat
S keskeny szántó földet.

E csekély vagyonnal
Kettecskén megélünk,
Később szorgalommal
Többet is remélünk.

Hogyha lelkem felleg volna...

Hogyha lelkem felleg volna, melynek
Méhében gyors villámok rejlenek,
És te, lányka, reá mosolyognál:
A legszebb verőfény születne meg.

Hogyha lelkem borult éjjel volna,
S te pillanatod bele hajtánád:
Csillagsugárral derítenéd föl
E börtönsötétségü éjszakát.

Hogyha lelkem öló angyal volna,
S meglátná, lányka, kedves arcodot:
Földig hajtáná fejét előtted,
S csókkal halmozná bibor lábadot.

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?
Összeszedem az ég minden csillagát,
Ebből fényes koszorút teremtek,
S fölékítem fejed éjsötét haját.

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?
A hajnal bibor palástját lehozom,
Kivarrom a földnek gyémántjával,
Liliomszál termetedre boritom.

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?
Ellopom a magas égről a napot,
És tükör gyanánt teszem elődbe,
Hogy tisztán megláthasd istenalakod.

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?
Arany kádba gyűjtök ezüst harmatot,
Minden reggel újra töltöm, hogy te
Mégfüröszthesd benne rózsa arcidot.

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?
Elmegyek, midőn legszebb tavasz virít,
S illatát bársony tömlőbe zárom,
Hogy ezzel kend hajad lengő fürtjeit.

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?
Az istentől kérek ezer életet,
Én csak a nyomort tartom magamnak,
Átengedek néked minden kellemet.

Mit kívánsz szerelmedért, leányka?
Ha enyészik kedved földi élteden,
Gondolatból teremtek két szárnyat
És az égbe röpitlek elevenen.

Mig áll a föld...

Mig áll a föld, mig ég a napsugár,
Mig tengeren tombolva zug vizár:
Nem hagylak el, lelkemnek angyala,
Csak rólad zeng lantom tündér dala.

Csak érted áll még lankadt kebelem,
Az életet csak érted szeretem,
Mit ugysem öl meg a halál soha,
Fenn tartja ám a föld örök szava.

Babérom, mely a homlokon ragyog,
Mig szellő leng, mindig virulni fog,
S mint csillagfény, közöttte szép neved
Ezüstre fest bimbót és levelet.

Szűz lányka te, a szépség öröme,
Rád a tavasz rózsákat lehele,
Téged az ég boldogságomra szült,
A szerelem benned megistenült.

E föld színén, ki kedvet nyujtana,
Ki bennem oly szerelmet gyujtana,
Nincs senki más, csak te vagy egyedül,
Oh jer, te nap, hol szívünk egyesül!

Ez aztán a derék leány...

Ez aztán a derék leány,
Hat csókot ad egymás után,
Hat csókot a legjavából,
Lelke paradicsomából.

Mit is mondjak egyelőre?
Kedves asszony lesz belőle,
Ő lesz az én feleségem,
Nem lesz párja hét vidéken.

Dehogy leszén hét vidéken,
Nem lesz a föld kereksegen;
Tündér szeme pillantása:
Isten mindenhatósága.

A hová néz, szemsugára
Rózsát teremt nemsokára,
Piros rózsát, gazdag tavaszt,
Szerelemnek nevezik azt.

Lelkemmél lelkét ölelem,
Ő teremtette szerelmem,
Oly gyönyörűn teremtette,
Százszor csókolnám érette.

Nem is azért teremtette,
Hogy más gyönyörködjek benne;
Ő ülteti be kertjébe -
Szerelmem a kebelébe.

Nem száll álom a szememre...

Nem száll álom a szememre,
Gondolok szép kedvesemre,
Nem egyéb a gondolatom,
Mínt hogy őt mikor bírhatom?

Pofon csapott özvegy élet,
Komád vagyok, tán azt véled?
Vidd pokolba komaságod,
Szeretem a házasságot.

Gyönyörű lesz az én felem,
Csupa lángoló szerelem,
Nem is holmi idegen faj,
Hanem tiszta vérű magyar.

Szeretem is én a lelkét,
Mint az ég csillaga sergét,
De nem adnám sem az égért,
Sem csillaga ezeréért.

Sokat még minek beszélek?
Én test vagyok, ő meg lélek;
Nincs életem, halál vagyok,
A míg lelket nem bírhatok.

Azt mondjátok, édes a méz...

Azt mondjátok, édes a méz,
Lám a méz nem édes nékem;
Dús király vagyok, de gyémánt
Föl nem ékesíti székem.

A mi édes, százszor édes,
Babám, azt csak ajkad csókja;
Szép szemed sugára az, mi
A gyémántot tulragyogja.

Ha csókod meg nem tagadod,
Lész életem királyfele;
Ha szemed el nem takarod,
Székem fényes ég lesz vele.

Csak ne mosolyognál...

Csak ne mosolyognál
Rám oly édesen,
Hogy szerethetnélek
Szívben csöndesen.

Ajkad mosolyában
De sok inger él,
Reá kebelemnek
Ezer vágya kél.

S ez a sok vágy engem
Mindaddig gyötör,
Mig nem csillapítja
Kéjben telt gyönyör.

Ne mosolyogj, rózsám,
Hát oly édesen,
Hogy szerethesselek
Szívben csöndesen.

Borulj, kedves rózsám...

Borulj, kedves rózsám,
Borulj az ölembe,
Illatos fejedet
Hajtsd le a kezembe.

Aludjál így szépen,
Aludjál sokáig,
A sötét éjen át
Hajnal hasadtáig.

Legyen altató dal:
Szívem dobogása;
Édes álmaid legyen:
Képzelmem varázsa.

S mikor a szép hajnal
Ébreszt mosolyával,
Elborítom ajkad
Örömem csókjával.

Ám mindenhol vannak...

Ám mindenhol vannak
Szép szemek és nagyok;
De csak az a legszebb,
Mely m a g y a r r a ragyog.

Van mindenhol ajkak,
Édes csókra nyílik;
De az a legédesb,
Mely m a g y a r r a illik.

Van mindenhol hű szív,
Áldását megnyered;
De az a leghívebb,
Melyik m a g y a r t szeret.

Van mindenhol termet,
Mint a virágszál nő;
Hej, a m a g y a r lányka
Mindenik királynő!

Mi sugárzik...

Mi sugárzik gyémánt szemed
Tündér világából?
Mi kiált szerelmes szíved
Szűz dobogásából?

M volna ez egyéb, rózsám?
Az én boldogságom.
Szíved róla szól, szemedben
Ragyogását látom.

Benned él a boldogságom,
Lelked mennyország, a
S mert az enyém, hát ragyogjon
Rám bibor világa.

Szeress engem, szeress híven,
Mennyei gyémántom,
Szeress engem, szíved soha
Csak szóval sem bántom.

Lányka, égnek vagy szülöttje...

Lányka, égnek vagy szülöttje,
Arcod örök tavasz kertje,
Rózsás fényes paradicsom;
Engedd, hogy nekem virítson!

Szemeidnek tündér tája
Legragyogóbb gyémánt bányája,
A napvilág soh'se kéne,
Olyan sugáros a fénye.

Tündér lányka, szeress engem,
Talpad porát is ölelem;
Szép szerelmed, szívjóságod
Kipótol hét mennyországot!

Holtig szeretlek.

Holtig szeretlek
Téged, angyalom,
Mit érted érzek,
Zengni nem bírom.

Egy szó ajkadnak
Hajnalbiborán
Boldoggá tenne,
Mindörökre tán.

E szót: „szeretlek”
Sugnád csak nekem,
Nem volna drága
Érte életem.

E szóra szívem
Fölvirágzanék,
Mint kikeletkor
Rózsasarjadék.

E szóra lelkem
Látná hajnalát,
S szűzen csókolná
Ajkad biborát.

E szó, galambom,
Áldást hozna rád,
Nyugalmas lenne
Napod, éjszakád.

E szó boldogság
Ajkad biborán,
Mond el s légy boldog
Kedvesed karán.

Dacos barna lányka...

Dacos barna lányka, szeretlek,
Dacodnak én harcot izenek,
S ha enyém lesz babér, győzelem:
Sorsod holtiglan veszedelem.

Nagy csapások lesznek csókjaim,
Vas bilincsek férfi karjaim,
Börtönöd lesz fényes kéjlakom,
Italod Tokajról hozatom.

Társid lesznek néma leányok:
Kertemben a nyiló virágok,
S nem süt reád a nap sugara,
Szemem fénye homályt vet rea.

Mily kemény sors ez, angyalom,
Drága élted igen sajnálom;
Ne kelj harcra, ad meg magadot,
Százszor könnyebbitem sorsodot.

Az én, az én arcom...

Az én, az én arcom
De piros,
Az én, az én bajszom
De zsiros;
Piros arcom, zsiros
Bajszom,
Szeretsz-e így, kincsem,
Galambom?

Ha nem szeretsz, majd meg-
Változom,
Elhalványít sok búm,
Bánatom,
Elhalványít s bajszom
Leveszem,
Aztán tudom szeretsz,
Kedvesem!

Az én eszem furcsa madár...

Az én eszem furcsa madár,
A szép lányok kertibe jár,
Gyönyörködik a rózsában,
A szerelem rózsájában.

Az én kezem furcsa állat,
Nyalja a szép lányok állát,
S táncol liljomkebelen,
A mint fujja a szerelem.

Az én szemem furcsa csillag,
Éjjel nappal egyként villog,
Nem is villog ám hiába,
Szerelmet szór a lánykába.

A szerelmem furcsa galamb,
Röpül fenn és röpül alatt,
Töviset hoz s olajágot,
S tele hinti a világot.

Az én szívem furcsa mező,
Csak a tövisnek kedvez ő,
Hogyha rajt virág teremne,
De szép paradicsom lenne!

Legény lettem édes anyám...

Legény lettem, édes anyám,
Szellemednek tündér szárnyán,
Oda hagytam lágy kebeled;
Édes anyám, isten veled!

Tüzes volt az anyám csókja,
Belém tüzes lelket oltá:
Messze úzött, messze vetett,
Édes anyám, isten veled!

Nagy a világ, gyöngé vagyok,
Ki tudja? tán meg is halok,
Ki teszen rám sírfödelet?...
Édes anyám, isten veled!

De anyám, nem halok én meg,
Karjaidba visszatérek,
S lecsókolom minden sebed,
Édes anyám, isten veled!

A kihez égő gondolat...

A kihez égő gondolat
Kapcsolja lelkemet,
Te életemnek angyala,
Fogadd szerelmemet.

Vad állatok tanyája van.
Hová utad vezet,
Mennyország annak kebele,
Ki téged hön szeret.

Ha zivatar borul reád,
Elrejt meleg födél;
A legszebb kert leszen tanyád,
Ha fű, virág kikél.

Jer, jer, aggódó életed
Viruljon újra fel;
Csak boldogságodért dobog
E szerető kebel.

Igéretemnek záloga
Nyugodt szívem legyen,
A hitszegő zavart szívvel
Bujdossék völgy-hegyen.

Bontsd széjjel, bontsd, te gonosz sors...

Bontsd széjjel, bontsd, te gonosz sors,
Megrongált keblemet,
Vagy teremts bele új erőt,
Teremts új életet.

A bú szívem virágira,
Ha hervadást lehelt;
Rontsd porig le a kertet is:
A megrongált kebelt.

Vagy hadd derüljön rá tavasz,
Nőjjön bimbó, virág,
És legyen csalogánytanya
A zöld leveles ág.

Mérj áldást, sors, rám vagy csapást,
Mindenre kész vagyok,
Csak gyorsan végezz, mert hanem -
Hanem biz nem sirok.

Égig ugrándozik lelkem...

Égig ugrándozik lelkem,
Olyan nagy az én örömem;
A nap is ma jobban hevit,
Lelkem nagyobbítja hevit.

Örvendek. És mért örvendek?
De hogy is ne? minden szentek!
Azt hittem: van e g y krajcárom,
Zsebbe nyulok, hát van h á r o m !

Minden csep vér...

Minden csep vér láng gyanánt ég
Fiatal szívemben;
Ébren áll a magyar lélek
Magyar nemzetemben.

Titkos sejtés, mint a felhők
Távol mennydörgése,
Sugja, hogy közelg hazámnak
Ujjászületése.

Hadd szálljon csak te, hatalmas
Isten, valahára
Uj dicsőség, boldogság e
Szenvedett hazára.

Hadd vijja ki nemes lelke
Magát a rut porból,
Hová villámok sujtják le
A szabad magasból.

Hadd legyen hős szellemének
Korlátlan szárnya,
Hogy az élet dicsőségét
Bátran végig járja.

Hadd legyen, hatalmas isten,
E nemzet sebére
Balzsam mind az, miért eddig
Bővön folyt a vére.

Hadd legyen, a mire méltó,
Váltig dönthetetlen,
Szilárd bérccé összeforrva
Minden vihar ellen.

Isten, hisz oly buzgó szívvel
Tud e nép imádni;
Lehet-e, hogy boldogságát
Ne tudjad kívánni?

Boldog lesz még, dicső lesz még,
Édes hazám, érzem,
És hogy az légy, kész lélekkel
Éretted elvézrem.

A magyarnak életében...

A magyarnak életében
Sok dicső mag rejlik,
Meglátjátok majd, belőle
Nagy jövőndő fejlik.

Hódolni fog szellemének
Országok országa,
Szárnya alatt lesz az ember
Földi boldogsága.

Férfi nyelve, bájzenéje,
Tánca és ruhája
Leszen minden józan lélek
Ingerlő mátkája.

A mi szép, mi nagy, mi remek,
Itt van egybeforrva,
Sohse lehet ezt letépní
Elrutító porba.

S jön az idő nem sokára,
Hol ezt elismérik,
Hol a népek a magyar fényt
Birtokúl megkérík.

S hódolni fog a magyarnak
Országok országa,
Szárnya alatt lesz az ember
Földi boldogsága.

Első piros pünkösöd napján.

Első piros pünkösöd napján
Sok tarka nép jár az utcán,
Annyi lány sétál alá s fel,
Nem is győzőm a szememmel.

Isten nekik, nem is nézem,
Hadd járjanak lábon, kézen;
Egy sem magyar lány közülök,
Én csak ilyenek örülök.

Nem is leány, ha nem magyar,
Nem is nézem, ha nem magyar;
Magyarország minden lánya
Istennek remek munkája.

Csak a magyar lány szemében
Tündöklík a lélek szépen;
Minden magyar leány lelke
Bús hazája szövétneke.

A magyar lányt becsüljétek,
Őt sérteni szörnyü vétek.
Mi lesz nemzetünk jövője?
Ő ennek a megszüljője.

Sétáljatok, sétáljatok,
Ti idegen kéjmagzatok,
Szemeimmel nem kísérlek,
Csekély bennetek a lélek.

Csókot ide, ifiasszony...

Csókot ide, ifiasszony,
Csókot, hosszut, égőt!
Hova-merre lett a férjed?
De nem láttam rég őt.

Az én férjem? eb a lelke,
Mintha nem is tudnád;
Pénzemmél a nagy világba
Vette bűnös utját.

Vigye isten, ne is gondolj
Többé a gonoszra,
Csókolj meg csak, ülj le mellém
Itt ni az abroszra.

Bandi, Bandi, nem csókollak,
Nem is ülök melléd,
Ajtón kívül leskelődik,
Félek, holmi cseléd.

Hátha százan leskelődnek,
Mi baj érhet téged?
Hiszen én csak fölvidítom
Fonnyadt özvegységed.

Hamis Bandi, hamis legény,
Tudom bajba keversz!
Ifiasszony, ifiasszony,
Nyakig bűnben heversz!

Harcra vagyok indulóban...

Harcra vagyok indulóban,
Nincsen több bor a kancsóban,
Csaplárosné, violám,
Én még többet ihatnám.

Mérjen ki még egy kancsóval,
Nem fizetek ám bankóval,
Szép ezüstöt adok én,
Ragyog mint a csillagfény.

Szól a had tárogatója,
Csaplárosné, isten ójja,
Visszatérek valaha,
Valaha, vagy tán soha.

Félre csapom a süvegem...

Félre csapom a süvegem,
Fölemelem borüvegem,
Rá köszöntöm a hazára:
„Hazám, légy nagy valahára!”

Kipödöröm a bajuszom,
Éles kardomat kihuzom,
Ráugrom a paripámra,
Elröpülök a csatára.

Piros patak foly a térre,
Haj, ez a magyarok vére!
Édes anyám, édes hazám!
Fiam, a végső nap kelt rám.

Erdély országában...

Erdély országában
Nagyra növekedtem,
Erdély országában
Először szerettem.

Szerettem szép leányt,
Szerettem virágot,
De leginkább az én
Édes jó anyámat.

Az én édes anyám
Édes tejét ittam,
És e téjből tűzes
Magyar lelket szíjtam.

Ennek a léleknek
Tűze a szeretet,
Melegít viharban,
Télben egy nemzetet.

Te édes jó anyám,
Ki ily lelket adtál,
Tőled elbujdosni
Engem miért hagytál?

Ha most bús létemben
Arcod megláthatnám,
Egész lelkem a te
Ajkadra csókolnám.

Az én agyam váltig égő bokor...

Az én agyam váltig égő bokor,
Megannyi szikra minden gondolat,
Gondolatim az ég felé törnek,
S kivilágítják a csillagokat.

Az én szívem nyíló rózsaliget,
Rajt vidám madarak érzelmeim,
S érzelmimnek nyilnál gyorsabb szárnya
Meg-meg csattan az égnek bércein.

Az én lelkem világbontó villám,
Hatalmas ura láncon tartja még,
Ám de közel van már szabad napja,
S e földnek gaza akkor porrá ég.

Nagy erdőben nagy fenyőfa...

Nagy erdőben nagy fenyőfa,
Kis pásztorlány van alatta,
Szép a rózsza, szép az ágán,
De százszor szebb a pásztorlány.

Szépen dalol a madárka,
Még szebben a pásztorlányka,
Lágy a galambnak a pelyhe,
Még lágyabb a lányka keble.

Minek éjjel? minek hajnal?
Láthatok csillagot nappal,
Tündér világ ragyog benne:
Ez a pásztorlányka szeme.

Cikázó villám...

Cikázó villám az
Én szemem,
Mikor hazám meg-meg
Tekintem.
S vad vihar támad a
Keblemben
A mint árván látom
Nemzetem.

De ha t é g e d látlak,
Kedvesem,
A viharból méla
Dal lesz.
S olvadó fényt önt el

Csöndesen
Szemem a te angyal
Képeden.

Ej, minek a sok szemérem?

Ej, minek a sok szemérem?
Hisz én csak szerelmed kérem,
Szerelmednek csak egy gyöngyét;
Ej, kis rózsám, ne légy gyöngéd.

Jer el hozzám, szegény árva,
Ajtóm nincsen soha zárva;
Puha kebel, puha párna,
Ej, kis rózsám, de találna.

Mily nagy golyhó vagy te...

Mily nagy golyhó vagy te,
Kicsiny kis Mariska,
Mit szaladsz, tán azt gondolod,
Megmar téged Miska?

Sohse fuss, kis galamb,
Miska nem bánt téged;
Nem látod? hisz szereti csak
A te kedves képed.

Jaj én, édes anyám,
Legényektől félek,
Oly hamisak, a lánnyal mind
Csipkelődhetnének.

Miska nyelve édes,
Erre-arra fordul,
Kis Mariska, szép Mariska
Im bele bolondul.

Egyre táncol, dalol,
Egyre irul-pirul,
Hej, arcán a szerelemnek
Első csókja virul...

Sir Mariska, búsul.
Mi történt a háznál?
Hamis legény, hamis Miska,
Jaj, de meggyaláztál!

Hétfaluban a hány legény.

Hétfaluban a hány legény,
Annyi lány,
Lány-, legénynek öröm lángol
Ajakán.
Csak én hagytam messze, messze
Hétfalut,
Nem csókolhat rózsám engem,
Vad fiut.

Rózsám, hervadsz vagy virulsz még?
Nem tudom,
Ne várj reám, mert én messze
Bujdosom;
Nem is térek haza még oly
Izibe,
Míg a fejem szürke haj nem
Növi be.

Van még százszor szebb fiu, mint
Én vagyok,
Vigyázz, hogy majd eggyel kezet
Fogjatok.
Oszttjatok meg a sirig bút,
Örömet,
De ne felejts azért soha
Engemet.

Nincsen nékem tulipánom...

Nincsen nékem tulipánom,
Ha nincsen, én nem is bánom;
Piros arcom, mint a rózsa,
Mint a nyíló basarózsa.

A szeretőm kemény gyerek,
A lovára nem kell nyereg,
Hozzám röpül éjszakára,
Édes csók az utja ára.

Szép szeretőm, ne légy ravasz,
Most virít a legszebb tavasz;
Ha elkérted szerelmemet,
Mikor kéred meg kezemet?

Vagy te a napnak sugára,
Tündökölj le a rózsára,
Tejes, mézes az illatja,
Tejét, mézét neked adja.

Rezes kantár, piros csajtár...

Rezes kantár, piros csajtár,
Nem kell nékem gubás bojtár;
Vitéz huszár, a ki szeret,
Nem eszik ám zabkenyeret.

Melle teldestelt csillagos,
A csákója szép kócsagos,
Cigáj bőrből van a nyerge,
Lelkemadta csinos gyerke!

Ugy ül lován mint a sugár,
Ragyog mint a fényes bogár,
Ha pompáját nem nézhetem,
Sötét felleg az életem.

Táborba viszik a lelke,
Jó huszár, itt ne hagyj engem!
Megyek én is a táborba,
Karjaidba vagy siromba.

Minden este...

Minden este,
Fényes holdvilágban,
Elsétálok
A csöndes utcákban.

Ablakánál
Az én kedvesemnek
El-el fuvom
Dalát szerelmemnek.

És ha kinéz
Gyémántos szemével:
Majd elájít
Dicső jelenével.

És ha előbb
Semmit nem reméltem,
Édes szívét
Jéghidegnek véltem:

Most az öröm
Máskép szól keblemben,
S éltem fényét
Látom kedvesemben.

Látom minden
Boldogságom benne;
Angyal mellett
Boldog ki ne lenne?

Legyen áldva,
Kedves, amaz óra,
Hol megnyítád
Ajkad első szóra.

Legyen áldva
Szived szenvedelme,
Melyben rejlett
Értem lángszerelme.

Legyen áldva
Lelked gondolatja,
Mely képzelmem
Varázsát mulatja.

Legyen áldva
Első csókod méze,
Mely keblemben
Szent érzést idéze.

Légy megáldva
Élted tavaszában,
Légy megáldva
Lelkem birtokában.

Áldva légy te,
Áldva, boldogulva,
Változhatlan
Örömben ifjulva.

S ha elhervadt
Tested ifjúsága,
Sirban is lész
Álmam boldogsága.

Kedves vagy, mint a harmat...

Kedves vagy, mint a harmat
A rózsá rubint orcáján,
Mely fölött csalogányok
Szerelmet valltak éjszakán.

Édes vagy, mint Tokajnak
Arany szőlőjén termett méh,
Mely ajkát tűzes nedvek
Mézével terhelé.

Szűz vagy, mint volt az első
Hajnalnak bibor mosolya,
Mely az első lánykának
Ajkára képmást rajzola.

Kedves vagy, édes és szűz,
Mebélyegezve vagyok én,
De hogyha téged látlak,
Az isten kegyét érzem én.

Ilkának.

Álmaim tündére,
Kedves angyalom,
Lelked szép egére
Röpül fel dalom.

Gyors madár képzelmem,
Ajkán dal honol,
Dalban a szerelmem
Hozzád vándorol.

Nyisd meg hű lelkednek
Bűbájos egét,
Zengjem ott éltednek
Édes örömét.

Ha megnyitod, Ilka,
Ha szeretsz hiven,
Lelked örök rabja
Én lelkem leszen.

Álmodj, kis galambom...

Álmodj, kis galambom,
Nyíló rózsakertről,
Csalogány daláról,
Drága kedvesedről.

Álmodj szép jövőnek
Sok arany napjáról,
Páros szerelemnek
Bűbájos voltáról.

Álmodj nemzetednek
Bus dicsőségéről,
Széttört láncairól,
Szabad életéről.

S ha ébredsz, jer hozzám,
Megcsókolom ajkad,
S e csókban szép álmad
Teljesül be rajtad.

Megragadom csákányomot...

Megragadom csákányomot,
Megnyergelem pej lovamot,
Kivágtatok a pusztára,
A betyárok tanyájára.

Közel jár a mozgó ménes,
Szőre, mint az arany, fényes,
Egy-két csikó majd enyém lesz,
Ha tiz fogam is belé vesz.

Még ma viszem Kanizsára,
Lopott csikót a vásárra,
Eladom becsületesen,
Iszom reá istenesen.

Holnap piros virradóra
Fölpattanok pej lovamra,
Pénzzel rakva haza térek,
S hat királlyal nem cserélek.

Külföldön.

Minden hely idegen,
Mindenhol fáj szívem,
Megláthatlak-e még,
Fölserdült nemzetem?

Oly szép az élet itt,
A külföld élete!
Magasztosan derül
A népek érzete.

S a föld színe mi szép!
Virúl a dús határ,
Büszkén emelkedik
Sok falkörözte vár.

De néked párod sincs,
Dicsőséges hazám,
Hol a vitéz magyar
Vigan száguld lován.

Vigan és szabadon,
Mint istenült kedély,
Mit nem zavarhotott
Még sujtoló veszély.

Csak érted fáj szívem,
Csak feléd vágyom én,
Örülni, sirni ott
A pusztá zöld gyepén.

Mit nyirkasulsz, szemem?
Ne hullasd gyöngyidet,
Még egyszer látnod kell
A hazát s nemzetet.

Még egyszer látnod kell,
Tán majd, ha agg vagyok;
A külföld népe közt
Meghalni nem bírok.

Hol százados szelek
Szép csöndes éjszakán
Dalolva játszanak
Dicső atyák porán:

Ott kell hamvadnia
Fáradt tagomnak, ott
Számára jó atyám
Keskenyke tért hagyott.

Ne nyirkasulj, szemem,
Ne hullasd gyöngyidet,
Még egyszer látod te
A hazát s nemzetet.

Gyepen hever a juhász.

Gyepen hever a juhász,
Szépen legel nyája,
Nem jó, kire régen vár,
Kedves kis rózsája.

Furuglyáját veszi ki
Nagy bubánatában;
„Fúvok most egy keservest”
Mormolja magában.

S fujni kezd egy keservest,
Mint sugja bánatja,
Elnémulva szél, madár
A juhászt hallgatja.

Hosszan fujja, hosszan, mert
Sok bú van szívében,
S a mint végzi, fényes könny
Ragyog a szemében.

A felhők is hallák, mily
Búsan furulyázott,
S úgy sirának, hogy szegény
Juhász bőrig ázott.

A csalogány.

Ki zeng oly édesen,
Édes keservesen,
Elő varázsolván
A nap sugárait,
Álomból ébresztvén
A rétek lányait?

Ki az, kinek dalán
A zöld hegy oldalán
Elnémul zúgó hab,
Megáll sivítő szél,
S a rengeteg vada
Öröm-mámorra kél?

Kinek angyal dalát
Az égbe viszi át,
S kíváncsi csillagok
Mind alább szállanak,
Mig mámorittason
A földre hullanak?

Az isten maga tán?
Nem, ez a csalogány,
De isten alkotá,
Hogy földön mindennek
Bús-édes hangjai
Tolmácsa legyenek.

Ha kimegyek az utcára.

Ha kimegyek az utcára,
Rá-rá nézek sok szép lányra,
Mind mosolyog a lángadta,
Szerelem a gondolatja.

Hja, ilyen világot élünk,
Cseppig elsatnyult a vérünk;
A szerelem édenében
Hervadt virág a szemérem.

Hogyha ez így megy sokáig,
Elgyöngülünk mind egy lábíg,
S majd valami marha csorda
Bele aggat szarvaiba.

Eb az anyád, gaz világa...

Eb az anyád, gaz világa,
Csufolj engem, mig akarsz,
A föld alá boszum nélkül
Tudom soha nem takarsz.

Ugy megrázlak legalább is,
Mint vihar a gyönge fát,
Csak azért, hogy lusta véred
Tagjaidot járja át.

Nem nézhetem ezt az álmos,
Vén, lézengő életed;
Bárgyun kiduvadt szemekkel
Hogy-mikép is viseled?!

Örök ifjunak teremtett
A nagy isten öröme,
Lángoló szemek körébe
Tündöklő eszet szöve.

S mind ezt a te gyáva kezéd
Fekélyekkel bekené,
S undor férgek országába:
Sárba, porba fekteté.

Borzadom, mint ott heverve
Látlak, eltompult világ,
És a mint ott tagjaidon
Férges milliója rág.

Haragszol, miért nem fekszem
Én is melléd csöndesen,
Hanem inkább görcsös botom
Táncoltatom fejedem.

Melléd én nem fekszem soha,
Bár csufolj, bár incselegj,
S mig csak élek, nem is türöm,
Hogy ott renyhén szenderegj.

Vagy kikélsz és addig üldözsz
Engem botolásomért,
Mig a tusa megserényit
Tagjaidban csontot, vért;

Vagy ha botolásom renyhén
Még sokáig szenveded,
Isten ugyse, nem kiméllek,
Összerontom fejedet.

Mit nékem lány ölében...

Mit nékem lány ölében
Renyhén fetrengeni?
Mit nékem mézes csókért
Szerelmet zengeni?
Csaták bibor mezőjén
Boldog csak ott vagyok,
Hol bögő ágyuk torkán
Halálos tűz ragyog.

Ott, ott dörej s villám közt,
Mint ordító vihar,
Mely gyöngye elemekkel
Csak játszani akar,
Ott szeretek én lenni
A büszke paripán,
Ellesni a végső jajt
Ellenem ajakán.

Ott kardom csattanását
Gaz ellenem fején,
Mint vihar a villámot
Akép kedvellem én.
S hol legsűrűbb a zápor,
A golyók zápora,
Hogy ég szívem, ha oda
Vezet a harc ura!

És dicső tusa után
A kürt ha megriad,
S a távol éjhomályban
A vert ellen szalad:
Mily boldogság, lehelni
A szabad ég alatt,
Hol annyi férfi keblen
Piros forrás fakadt.

És hogyha, kit kedveltem,
Az egyetlen barát
A boldogabb világba
Vér közt szenderge át:
Mily bús öröm, ha végső
Szolgálatom teszem,
Ha tetemét a harctér
Kéblébe fektetem!

És domborult sirhalmán
Lelkemnek gyöngyeit
Emlékül hullatom le;
Mig vitéz tetteit
Elhirdeti örökre
Lantomnak hangzata,

Hogy rajtuk lelkesüljön
Később kor magzata.

Haj, komor csataképek!
Mikép örül szívem,
Midőn reátok vissza
Olykor emlékezem!
Tőletek életemben
Én meg nem válhatok,
Szent istenek, ti engem
Csatákkal áldjatok!

Az én eszem, az én kedvem.

Az én eszem, az én kedvem
Unja váltig a föld porát,
S ha jár rajta, csak azért jár,
Hogy a gyarlók szennytáborát
Széjjel zuzza viharával.

Az én eszem, az én kedvem
Mulat ősök árnyékával,
S az egeket lelkesíti
Világrázó harcdalával
Győzhetetlen Attilának.

Az én eszem, az én kedvem
Nem hódol a szent imának,
Mely, mint mondják, kibékíti
Gonosz lelkét a gyávának
Az ur isten törvényivel.

Az én eszem, az én kedvem
Nem tűnődik döfésivel
Hirszomjazó állatoknak,
S mit még több ily sereg mivel,
Szétveri egy csattanása.

Az én eszem, az én kedvem
Minden muló végcsapása,
Nem kegyelmez annak soha,
Kinek keze vermet ása
Szépnek, jónak és dicsőnek.

Az én eszem, az én kedvem
Támaszt nyujt az oly erőnek,
Melyhez, hogy ellankaszthassák,
Égő napsugárral jönnek
A szent lélek küldöttjei.

Az én eszem, az én kedvem
- Megnézzétek, föld szemei! -
Olyan dicsóséggel ragyog,

A mely örök és mennyei
S léti bajtól sérthetetlen.

Léti bajtól sérthetetlen,
Az időben változhatlan,
S nem is holmi önző pára,
Minden díját leteríti
A szent haza oltárára.

Csak Erdélyben nőnek...

Csak Erdélyben nőnek
Angyal képű lányok;
Innen válasszatok
Nőket ti, királyok.

Csak Erdélyben nőnek
Igazi magyarok,
Minden gonosz viszályt
Porba sujtó karok.

Itt nőttem föl én is,
Szép Erdélyországban,
Közel az egekhez,
A bércek honában.

S mért hogy itt nőttem föl,
Büszke vagyok rája;
Enyém a bérchaza
Vérpiros virága.

De szép ez a virág!
Nyilik ez örökre,
Le nem legelheti
Soha senki ökre.

S ha az egész földet
Egykor víz borítja,
Akkor is kelyhét e
Viz fölébe nyitja.

Oroszlán voltam...

Oroszlán voltam sivatag pusztákon,
Vér volt hős életemnek gyönyöre,
Minden párát, mi utamba vetődött,
Kegyetlen fogam széjjel tépdese.

Vad király voltam, szabad mint teremtőm,
Sok fényes csillag volt a koronám,
S e koronát én föl az égis ható
Szent büszkeségem fölött hordozám.

Most a hatalmam, mivel egy világot
Porig alázni csak játék vala,
Rabláncul vette saját lábaimra
A szerelem mindenható szava.

Te szerelem, te édes tündér átok,
Varázsold karddá a rabláncomat,
Kezembe add, s én a magas egekkel
Összepárosítom világodat.

De mit beszélek? hiszen minden inség
S boldogság, a pokol és az egek
Lelkemmél együtt mindenhatóságod
Szeszélyes kebelében fekszenek.

Sujtá e hont...

Sujtá e hont, addig sujtá
Az isteni átok,
Hogy élete csiráját is
Romolva látjátok.

El ne csüggedjetez ezért,
Fiatal pajtások,
Föl se vegyéte, mi rosszat
Mondanak rá mások.

Én azt mondom, azt hirdetem
Istenünk nevében:
Az a romlott csira egykor
Kivirágzik szépen.

És leszen ujjá születve
A mi romlott éltünk,
Élnünk kell, mert a haláltól
Mi soha nem féltünk.

Képzelmem tündéri világát...

Képzelmem tündéri világát
A való porrá égeté,
Szerelmem lángszinű rózsáját
A gondok körme letöré,
Reményem rideg sirokon szomorkodik,
Megenve életét a sirba vágyodik.

MI az, mi tündéri világom
Uj fénybe birná oltani,
És szerelmem hervadt rózsáját
Lángszinre átvarázslani?
Hazámnak boldogsága volna egyedül,
Mert egész lelkem ebben egyesül.

Mély tengernek mélységében...

Mély tengernek mélységében
Terem a drága gyöngy szépen,
Mély tenger rózsám szerelme,
Drága gyöngy benn a hűsége.

Alá szállok a tengerbe,
A tengernek fenekére,
Azt a gyöngyöt vagy meglelem,
Vagy életem bele veszem.

Az öreg Csabai.

Amir pasa serge
Vad török és tatár,
Gyorsan halad, mikép
Ragadozó madár.

Kis Bodza váráról
Száguld le a térbe,
Tört akar mártani
Árva magyar vérbe.

Zajzonfalva tornya
A magasba merül,
Ki sejtené, hogy ma
Gyáva porba terül?

Szél a torony nyelve,
Ma van pünkösöd napja,
Harangszótól reng a
Templom fatalapja.

Elnémul a harang,
Hangzik benn az ének,
Dicsérik az istent
Ifiak és vének.

Alig hogy az ének
Ajkikról elriad,
Láthatni már tenger
Kardot s görbe ijat.

A templom ajtóján,
Zsiványok módjára,
Vadul ujong s rivalg
Dühös pogány pára.

Anyaszentegyházba
Lovakkal rohannak,
A buzgó hívők közt
Nyilaznak, vagdalnak.

Vár rövid kegyelem
Csak a szép leányra,
De nem szerelmének
Ártatlanságára.

Vérbe ful az egyház,
Keservesen jajgat,
Keresztények ura,
Haragod mért hallgat?

Nem tudná a pogányt
Villámod szétverni?
Hogy ne birná tovább
Kezét rád emelni.

Lángot okádik már
A kis egyház tornya,
Bárcsak pogány vezér
Fejére omolna!

De jó, hogy nem omlik,
Vár reá szebb halál,
Él még ősz Csabai,
Jaj annak, kit talál.

Oltár mögött ült ő,
Mint orozlán, lesben,
Hat orozlán szíve
Volt az öreg testben.

Nagy ideje van már,
Hogy előre rontson,
Az ártatlan vérért
Kárhozott vért ontson.

Ropog az egyháznak
Lángoló födele,
Nyakra-főre siet
A pogány kifele.

Amir pasa fejét
Az utók közt hordja,
Van már Csabainak
Rá atyai gondja.

Egyet csap az ősz kar,
Porba hull a pasa,
Hullásában nagyot
Nyekken tömlős hasa.

S más pogány fejekre
Halálos csapások,
Gyorsan hullnak mint az
Égi villámlások.

Csabainak fürtös
Ősz haja, szakála,
Két nagy égő szeme,
Vaskos széles válla

Félelmet önt minden
Rá néző pogányba,
„Rém ez!” - így kiáltnak -
„Fussunk más határba!”

Elszalad a pogány,
Zajzont a láng falja,
Áll még házsoroknak
Csak rideg falalja.

Messze jár a pogány,
Száguld szász határra,
Búsan néz Csabai
Zajzonnak hamvára.

Zajzon hamva között
Füstölg az ő háza;
Mit tegyen az öreg?
Szakálát megrázza.

Föltekint az égre,
Nincsen ott verőfény,
Szétttekint a földön,
Nincsen ott élő lény.

Nagyobb boldogság.

Nemes barátot lelni,
Ki éltét osztja velünk,
Kit mindenkép kedvelünk,
Oh, nemde boldogság?
De szabadon lehelni
A szabadult hazában,
Hol nyomort rabigában
Előbb kellett viselni,
Oh, nemde nagyobb boldogság?

Korcsomában.

Korcsomában,
Gondölő bor mellett,
Hallom zugni
Amott künn a szelet.
Hej, az a szél
Az isten ostora,
Szilaj verset
Rittyegtet el sorra.

Esik a hó,
Az ég fehér selyme,
Az embernek
Nem becses ily kelme;
Rajta tapos
Borjubőrös lábbal,
Karja alatt
Holmi rut nyalábbal.

A szél, a hó
Nem bántanak engem,
A bor mellett
A bor tűzét zengem;
Iszom s zengek,
Mig elalszom bele,
S ha ébredek,
Kelyhem újból tele.

Volna csak az én lelkemnek...

Volna csak az én lelkemnek
Korlátlan szárnya,
Mindent, mit csak a szem láthat,
Pajkosan bejárna.

Fölrepülne csillagokig
S legszebb csillag fényét
A tövénél összekötné,
Mint a buzakévét.

És lehozná kedvesének
Márvány asztalára,
A halovány mécs helyébe
Sötét éjszakára.

S elröpülne az én lelke
A lombos csalitba,
Legszebb dalu csalogánypárt
Keritne kalitba.

És letenné kedvesének
Kristály ablakába,
Hogy vegyülne bájos ének
Hajnali álmába.

Elröpülne lelkem a föld
Rózsáedenébe,
Hozna királyrózsákat szép
Kedvese kertjébe.

S virulnának illatozó
Életnek tüzével,
És játszanék a jó illat
Rózsám hajfürtjével.

De a lelkem zörgő bilincs
Megátkozott rabja,
Csak ott járhat, hová utját
A parancs kiszabja.

Egy diófa ez a világ...

Egy diófa ez a világ,
Rajta föld és csillagok
Megannyi éretlen dió,
Éretlenek és nagyok.

Majd ha megérnek s gazduram
A botjával leveri,
Hová lesz akkor a sok nyű,
Mi most sűrűn ellepi?...

Falusi kép...

Pattog az ostora
A vidám béresnek,
Kert mögül a lányok
Mind utána lesnek.

Iminnen szép rózsá,
Liljom hull amonnan
S más illatos ágak
Isten tudja: honnan.

Fölszedi a béres,
Kalapjába szurja,
S elkezd ostorával
Pattogatni újra.

Kis kapu nyilik meg,
Kis angyal röpül ki,
A béresnek képe
Erre dehogy hül ki.

Angyalom, kis angyal,
Nem dobsz te virágot,
Magadon hozod te
A legszebb rózsákat.

Hadd eszem a lelked,
Hadd öllek agyon,
Csak te szeretsz engem,
Csak te szeretsz nagyon.

Van a kis angyalnak
Nagy haragos apja,
Kisuhan a kapun,
Botját előkapja.

Fölhány rájok rusnyán,
Hány arra meg erre,
Bestelenül szidja
Mind a kettőt szerre.

A béres rá így tesz:
Ne volnál csak attya,
De visszavernélek
Ilyen-olyanadta.

Áll a határozat...

Áll a határozat,
Maholnap nősülök,
Maholnap az öröm
Lágy ölében ülök.

Hisz isten és hazám
Átkozná lelkemet,
Ha nem nagyitnám e
Kis magyar nemzetet.

Ezért megnősülök,
És élek boldogul,
Magyar felem keblén
Bús éltem fölvidul.

Mi van a föld színén,
Ha nem a szerelem?
Mely, ha tisztán lobog,
Tündér vigasz nekem.

Bús vagyok untalan,
De e tündér vigasz
Bus szívemben leszen
Virágtermő tavasz.

És szeretni fogok,
S végtelen szerelmem
Narfénykint árad el
Hazán és nemzetem.

S hazám és nemzetem,
Ugy sejtem, érzem én,
Ezer reménnyel függ
Vérem örökösén.

Mert szilárd mint a bérc,
És tiszta mint a nap
Lesz ám az élet, mit
Fiam örökbe kap.

Áll a határozat,
Maholnap nősülök,
Maholnap az öröm
Lágy ölében ülök.

ÖrvendjeteK, a réz angyalát!

ÖrvendjeteK, a réz angyalát!
VerjéteK föl ezt a bus hazát,
Busult szegény, busult eleget,
Alig ösmeri az örömet.

Világosnál zöldellik a tér,
Szép reménnyé változott a vér.
A halálból új élet fakadt,
Ésszel párosult az akarat.

Sötét, rémes álm volt a mult,
Isten vele, jó hogy elvonult,
Ébren állunk már és örködünk,
A valóért lángol csak hitünk.

Bus fiak, tehát örvendjeteK,
Dicső jövőnk oly közel lebeg!
ÖrvendjeteK, a réz angyalát;
Ösmeri már a magyar magát.

Borpatak foly a szívembe.

Borpatak foly a szívembe,
Érzelmeim édenébe,
Kiapadhatatlanul.

Gondolatim minden bokra
Föllobog az égi boltra,
Messzelátó lánggra gyul.

Bor a szerelem tengere,
Pokolban feneklik medre,
Vad hulláma eget nyal.
Bor a szellem piros árja,
Bor az örök élet lángja,
A ki issza, meg nem hal.

Rajta minden magyar ember,
Kinek szíve nemesen ver,
Igyék váltik tiszta bort;
Élni fog ekép mindnyája
És általa szép hazája
Halhatatlan dicső kort.

Ezüst tallér, fényes tallér...

Ezüst tallér, fényes tallér,
Fényesebb az arany gallér,
Arany gallér, komiszáros,
Nem vagyok vele továros.²

Nagy az erdő, sok a fája,
Éles fejszém csakugy vágja,
A kenyérem bezeg kemény,
Favágónak születtem én.

Sűrűn nőnek a virágok,
Naponta két öl fát vágok,
Szombat este haza térek,
A rózsámtól csókot kérek.

Szépen süt a nap sugára,
Leheverek a subámra,
Ritkán hull a fa levele,
De messze van szombat este.

Réten voltam.

Réten voltam
Rózsám mellett,
Gyűjtögettünk
A mint kellett.

² Erdélyi tájszó - compagnon.

Egy nagy boglyát
Összehordtunk,
Árnyékában
Megnyugodtunk.

Rágyujtottam,
Pipázgattam,
A rózsámot
Csókolgattam.

A legédesb
Csók azonban
Félre sikult
Ugy suttomban.

Rajta kapott
Rózsám atya,
S hátba rugott
A lángadta.

Sürgő vásár a kebelem...

Sürgő vásár a kebelem,
Áru benne a szerelem,
Nem eladó senki másnak,
Csak annak a szép juhásznak.

Székely nemes lánya vagyok.
Nem kapálok, nem aratok,
Szegény az a juhász legény,
Még is csak őt szeretem én.

Édes anyám, mit fenyegetsz?
Látom engem te nem szeretsz;
Nem kell nékem komiszáros,
Szép juhással leszek páros.

Hogyha benne kedved telik...

Hogyha benne kedved telik,
Sorsom, üldözz csak tovább,
Majd meglátjuk, ki ejt kardot
Kettőnk közül hamarább.

Vén vitéz volt ősatyám is,
Megölt sok gonosz tatárt,
Gonosz tatár vagy te, sorsom,
Üldözésed mitsem árt.

Ne hidd, hogy ősömnek gyáva
Ivadéka vagyok én;
Még nem zabolázta soha
Bátorságom földi kény.

Jer csak öló eszközöddel
Próbáld meg az ifju vért,
Ugy is már régóta lángol,
Kivíhatni a babért.

Hozd el az ég haragját is,
Romboló villámait,
Mindent, a mi megrendíti
A bátornak karjait.

De siess, hisz ha meg nem bir
Ennyi csapást e kebel,
Mégérdemli, hogy örökre
Elfeledve hulljon el.

Nem leszek többé...

Nem leszek többé én a szelid ifju,
Se nem szánásig fájdalmas szívű,
Szavamban sziklabontó villámokkal
Fog vetekedni minden kis betű.

Pólyámot, a mely kötve tartá lelkem,
Hosszú inségemet széjjel zuzom,
Feltöltöm szárnyimat és az egeket,
A csillagok honát beútaozom.

A földön hátra hagyok minden gondot,
Hadd keressenek más dusabb urat,
Ki beszállítja őket palotába,
Ki vagyonából nem érzi, mit ad.

Gonosz barátim voltatok ti, gondok,
Nem elég, hogy kenyerem elfogyott,
Ti még szívemnek is neki állátok,
S ajkatok legdrágább bort: vért ivott.

Isten veletek! nem vagyok én többé
Uratok, merre tetszik, menjetek,
Szerény tanácsom fogadjátok utra:
Rám soha ne is emlékezzetek.

És most föl, lelkem, villámsebességgel,
Ne is pihenj meg a csillagokig,
Ha viharok utadba állanak,
Kelj vad tusára velök mind addig.

A mig elejtik csapó ostorukat,
És kergesd széjjel le a föld felé,
Hol büszkén sétál bőhasú vitorla
A tengeren, hadd kapjanak belé.

S ha elég merész lenne máskülönben
Barátod: a villám sebes tüze,
És megtámadna téged, akkor kardod
Metsző élet tartsd tüstént elibe.

Meglátod majd, mily szégyenpirulással
Fog elsimulni rajta s mérgiben
Dörögve lecikázni a bús földre,
Hogy ott romboljon szilárd bérceken.

Ha följutsz ekép a nagy égtetőre,
Ne kívánj a dicsőségből sokat,
Csak kevés irt kérj az egek urától,
Oly irt, a mellyel nemzeted s magad

Meggyógyítod, meggyógyítod örökre,
Minek illatja is mindenható...
Hiják ezen irt hazaszeretnek;
Röpülj hát, lelkem, célod vajmi jó!

Magyar fiak, magyar lányok!

Magyar fiak, magyar lányok,
Rám figyeljeteK,
Én buzgóbban, mint titeket,
Mítsem szeretek.

Bennetek kél a legszebb nép
Földi élete,
Csak ne játszanátok épen
Oly könnyen vele.

Magyar fiu, csak ne mennél
Külföld lányihoz,
Magyar leány, csak ne futnál
Idegen fihoz!

Ily ostoba vad vegyülés
Megöli a hont,
Ily vegyülés szellemet, vért
Örökre megront.

Magyar fiak, magyar lányok,
Vessen ez a bün!
Óvjátok meg a magyar vért
Mind halálíg hün!

Óvjátok meg, az istenre,
Kérlek titeket,
Tőletek vár a magyar hon
Magyar életet.

Előttem Petőfi...

Előttem Petőfi,
Béranger és Heine.
Hogyha a szent lélek
Szívembe lövelné,
Mi szép, nagy és remek
Vagyon e háromban,
S összeolvadnának
Hárman a dalomban:
Akkor ám ti, fiak,
Én volnék a gyerek!
Az egész föld lenne
Rám hallgató berek.
Én volnék egyedül
Bámult dalkirálya,
Egész Európának
Bájos csalogánya.

Még is megszabadul...

Még is megszabadul valahára
A türethetlen igából életem,
Sok irnoki penna faragása
Meggörnyesztette már ifju fejem.
Isten veled, pokoltekintetű,
Még börtönnél is szörnyűbb iroda,
Dögvést lehelteél szép kedélyemre,
De majd elúzi erdők illata.
Künn a szabadban az én világom,
Ott teremnek a legdicsőbb dalok,
Hazám szúzei ide vigyetek ki,
Ha karotokban zengve meghalok.
De szép még is az a szabad élet,
Szemem előre örömkönyüt ejt...
Mily édes a nyugalom, midőn a
Nap tűzétől zöld bokor árnya rejt!

El innen, ki messze e városból,
A levegő itt mérgé vált nekem,
Gyarló, renyhe, gyáva minden magzat,
És aljas üzlet a szent szerelem.

Szárnyalj messze, szívem, mint a madár,
Röpüld át a természet csarnokát,
Elfelejtés fátyolával borítsd
E világot, mint a köd a bércfokát.

A természet tündér csarnokából
Ne térj ki soha, legott porladj el,
Ott nem hullnak álnok könnyük érted,
Sirodra égi harmat özönöl.

Gyászéneket fujnak el fölötted
Üdítő szellők, csörgő patakok,
És eltakarnak hervadó lombok,
Szerény ibolyák, rózsák, liljomok.

Nem nevezném egyébnek...

Nem nevezném egyébnek a szerelmet,
Ha e helyett akarnátok egyebet,
Mint az élet rózsájának, mely azért
Virít, hogy szívükből szíjjon piros vért.

Szerelem, te nékem is virítasz már,
Bokros gyökered szívemben lopni jár,
Piros vérem, piros éltem ellopod,
Szívemet a fájdalomhoz láncolod.

Erre-arra pillantok, mind hiába,
Nehéz láncsal van szívem lecsatolva,
Nem türom, neki szegezem magamat,
Vagy a szívem, vagy ez a lánc elszakad!

Barátomnak.

Te vagy, fiu, az én barátom, te,
Tiéd e kebel forró érzete,
Nincs áldozat, mit értem meg ne tégy,
Nincs ut, a melyen támaszom ne légy.

Lelkemnek ege sokszor elborult,
Az élet gyászna éjébe vonult,
Te mindig fényes csillagom levél,
Hullám-viharból partra vezetél.

A míg egymástól távol elvalánk,
A távolt előlé az égi láng;
Együtt örültek mindig lelkeink,
Együtt játszottak álmképeink.

Boldog vagyok, hogy arcodnak színén,
Szép szellem tükrét újra meglelém,
Mellőled el nem távozom soha,
Csak így vagyok a föld boldog fia.

Az isten legdicsőbbik gondolatja...

Az isten legdicsőbbik gondolatja
Alakba akkor öltözik,
Midőn a szerető magyar anyától
Ép magyar magzat születik.

Az isten legdicsőbbik gondolatját
A magyar akkor törli el
Midőn szent ősi javait, hazáját
A külfölddel cseréli fel.

Te nemzetem, te félszeg magyar nemzet,
Hányszor bitorlád istened
Legdicsőbbik gondolatját, s még nem félsz, hogy
Ezért eltörli éltedet?...

Vihar az én költészetem...

Vihar az én költészetem
Hű pajtása,
Villám az én gondolatom
Tűzes társa.

Mint a vihar átsüvölti
Ezt a földet,
Költészetem úgy rázza az
Emberszivet.

S mint a villám lángereje
Sziklán rombol,
Gondolatom az ármányon
Rontva tombol.

Vihar, villám, költészetem,
Gondolatom,
Egymást váltig szeressétek,
Ezt ohajtom.

Ha meghalok, halotti dal
Vihar legyen,
Koporsómnál fáklya gyanánt
Villám lengjen.

Örülj, vidulj, magyar hazám.

Örülj, vidulj, magyar hazám.
Imádd nagy istened,
Büszkén emeld ma lekonyult,
Megrongált fejedet.

Az ezredéves ivadék,
Az aluvó magyar,
A napot kelni látja már
És ébredni akar.

A szent erő, a lelki fény,
Mi pihent kebelén,
Mily szép életre kél ki most
A szellem mezején!

És összeforr az akarat,
Mint hosszú bérci sor,
És áll a tett, míg áll a föld,
Mint óriás szobor.

S e szobor derült homlokán
Dicsőség tündököl,
Mit felhők éje soha, de
Soha le nem töröl.

Örülj hát, bús magyar hazám,
Imádd nagy istened,
Büszkén emeld ma lekonyult,
Megrongált fejedet.

Szilárd a föld...

Szilárd a föld, de zür a szellem,
Homokkal vegyült izzó fém,
Hatalmason foly a világra,
Rá önti holmi bányarém.

Hazám, reád e drága fémek
De nagy nehezen ömlenek;
Hatalmas gátokon szivárog
Keresztül a szellemtömeg.

De, bár csekély, mi átszivárog,
Hazám, te rakd el eszesen;
A fém, ha égetik is aztán,
Csak tisztább és csak szebb leszen.

Lelkemadta vig barátok...

Lelkemadta vig barátok,
Hogy is bukkanék reátok?
Isztok mint a malomkerék,
Ez valóban nagyon derék.

Nem ittam száz esztendeje,
Száraz csontjaim veleje,
Száz jó forint marja zsebem,
Mind a százat eltemetem.

Föl, csapláros, föl, cigányok!
Ingyen semmit nem kívánok,
Bor és zene, dinomdánom,
Száz forintért sohse bánom.

Az én torkam pokolgyödör,
Lángja mindig jobban gyötör,
Tűzét gonosz ördög rakja,
Bort! a bor majd elaltatja.

Ti meg huzzátok, cigányok,
Lelkem az édes anyátok,
Huzzatok rá, rugjak egyet,
Mít tehetnék most egyebet? -

Lelkem, te fiatal orozslán.

Lelkem, te fiatal orozslán,
Mebúsíthat téged gonosz lány?
Gonosz, mert szívem édenéből,
Kacérságának rut kedvéből,
Leszakítá a legszebb rózsát:
Piros szerelmem, gyönyöröm.

Nem birsz többé a rengetegnek,
Hol tóled sziklák is remegnek,
Korlátatlan királya lenni?
Rád fér-e, gyáva porba tenni
Világövedző élted fényét,
Lelkem, te fiatal orozslán?

Ugorj a porból, renyhe pára,
Ki veled a rideg pusztára,
Király vagy te, nem soha szolgál,
Egy világnak vár reád dolga;
Ugorj a porból, s rázd le rólad
A tunya henyélésnek szennyét!

Emeld föl torkad szívszegdelő,
A mennyek dörgését elnyelő
Hangját, és szagass mindent széjjel
Bősz ifjuságod erejével,
Mi parancsodra meg nem hódol,
Lelkem, te fiatal oroszlán!

Még egyszer megeresztem...

Még egyszer megeresztem
Szeszéyeimnek fékét,
Még egyszer fölcserélek
Zavarral csöndet, békét.

Nem vagyok rá teremtve,
Hogy falak közt senyvedjek,
Édes kis feleségnek
Kéznyaló férje legyek.

Künn, künn az én világom,
A sivatag királya
Nem lehet olyan büszke,
Midőn országát járja,

Mint én, mikor a szabad
Rónákon átsétálok,
S egek csillagfényében
S föld illatában hálok.

Nem nyugszom meg ez egyszer
Én olyan hamarjában,
Nem, míg az Elborusra
Nem teszem fáradt lábam.

Ott a szabad tetőkön,
Véremmel rokon fajnál,
Mely magas hazájából
Minden porlakót sajnál,

És melynek hősi lelke
Villámból van alkotva,
Nem dobja, veti soha
Törpe kényurnak zsoldba:

E bátor férfiak közt
Lesz első kinyugvásom,
Lesz őseim honával
Első találkozásom.

Isten, magyarok úra!
Hogy fogok ott örülni,
Hogy fog keblem dagadni,
Lelkem hogy fölhevülni!

Hallom már a tűz körül
Ha este körbe ülnek
A harcfiak, kardjaik
Miképp meg-megcsördülnek.

Hallom, miképp mesélik
A múlt idők csatáit
Mily tüzzel emlegeti
Az ifju ősatyáit.

Látom, a legszebb hölgyek
Hajnali mosolyáról
A harcfiak keblébe
Szerelem miképp hárul.

És hallom a koboznak
Őskorbéli hangzását,
A szabad hon lakói
Legáldottabb pajtását.

És hallom a harcdalok
Mennydörgős háborgását,
Mi szélvészint elfujja
Az ellen bátorságát.

De hagyjuk most e képek
Tündéries alakját,
Szebben lefestem majd, ha
Utlevelem kiadják.

Szembe füttyöl dél és éjszak...

Szembe füttyöl dél és éjszak,
Kegyetlen füttyölnek,
Egyik hévvel, a más jéggel
Egymásra ömölnek.

Mi lesz ebből, uram isten,
Lámsza utoljára?
Az, hogy vagy megégünk vagy meg-
Fagyunk nemsokára.

Lelkemadta teremtette...

Lelkemadta teremtette,
Az ágyam már megvetette,
Megvetette halálágyam
Az én égbe rontó vágyam.

Magas ég a lány szerelme,
El nem szárnyalhattam bele;
Villám a leány haragja,
Szárnyaimot elvagdalta.

Nagyot estem, félszeg vagyok,
Fájdalmaim szörnyű nagyok,
Meg van vetve halálágyam,
Most a földbe temet vágyam.

Rózsa illatával...

Rózsa illatával
Kented hajadot,
Csillogó harmattal
Mostad arcodot.

Ajkaidra rózsát
Angyal ültetett,
Biborra lehelt téj
Nyakad, kebeled.

Szemed ezer báju
Tündöklő világ,
Sugarát szerelmi
Tündérek fonák.

Leheleted áldó
Tavaszi fuvalom,
Gyönyört és szerelmet
Ringat ajkidon.

Szíved az örömek
Paradicsoma,
Benne mulat váltig
Az isten maga.

Sugár tested körül
A szent lélek leng,
Hogy kebledbe fogadd,
Bűnbánón eseng.

Nem mondhatom, mily szép
S remek vagy, babám;
Szép, remek nem volnál,
Ha megmondhatnám.

Sohse volna e földön...

Sohse volna e földön szép kikelet,
Ha te rá nem ragyogtatnád szemedet,
Rut ez a föld, ne pillants rá, kedvesem,
Reám pillants, hadd nyiljék ki szerelmem.

Dehogy vagyon annyi csillag az égen,
A hány virág nyilnék az én szivemben,
Boldogító szerelem a szívvirág,
Ily virágot néked a föld soh'sem ad.

Itt e földön a virágos kikelet
Hamar hervad és árván hágy tégedet,
De szivemben ha nyílik a szerelem,
Örökéltig virít néked, kedvesem.

Csak egyet bánok.

Csak egyet bánok e világon,
Szivem csak egy bú sérti még:
Mért nem ösmerhettem Petőfit
Én boldogtalan ivadék?!

Miért nem tudék lángoló bort
Vele bővön üríteni,
Hazáról, borról, szerelemről
Nemes versenyben zengeni?

S a két költő, együtt haladva
Az élet rögös utain,
Egy sirba mért nem tuda szállni
A hon piros határain?

Petőfi, szellemed elébe
Borulva im ezt esdem én:
Ki dalolsz most csillaghazában
A magas ég tetőzetén,

Hogy lantod itt lennt én nyerjem el,
Szólítsd föl az egek urát;
A hon beteg, s csak úgy üdül fel,
Ha hallja tovább is dalát.

Ne szomorkodj, édes atyám...

Ne szomorkodj, édes atyám,
Azért, hogy én távol járok,
Lelkemet nem gátolhatják
A legtávolabb határok.
Kebeledre szárnyal lelkem,

Onnan veszi a hatalmat,
Mellyel minden inség fölött
Megnyeri a diadalmat.

Ne szomorkodj, büszke légy rám,
Holtig szerető fiadra,
Ki még a sir gyomrában sem
Hágy el téged egymagadra;
Rózsaágon, mely sirodon
Virul arany kikeletre,
Az én lelkem mint csalogány
Dalt önt hamvadt kebeledre.

Ne szomorkodj, mert hisz látjuk
Mi még egymást az életben,
Nem osztozom már sokáig
Ily hányó, vető végzetben;
Haza hozom vérrel, bajjal,
De még is kinyert kincsemet,
S őszült fürtjeidre teszem,
Zöld borostyánfüzérémet.

Német leány, félre immár...

Német leány, félre immár
Csokolással, szerelemmel;
Ittas vagyok, ne bánj rutul
Az én elborult eszemmel.

Nem vagyok én német gyerek,
Német leány nem kell nekem,
Ha ígértem is hűséget
Ennek annak, ma megszegem.

Csak magyar lányt szeretek én,
Tele tűzzel, tele hévvel,
A ki az én vad kebelem
Szelidíti szemfényével.

Magyar lányka karja között,
A szerelem gyönyörében,
Hétszer boldogabb a lelkem,
Mint Mohamed hét egében.

A ki igaz magyar fiu,
Német leányt nem szerethet;
A magyar isten ellen ily
Bűnt magyar el nem követhet.

Német lányok, hogyha szólok
Olykor édesen hozzátok,
A nyelvemet forgatom csak,
De szívem jég, ezt tudjátok.

Magyar lányka szemét, lelkét,
Csak de csak ezt szerethetem,
Magyar lányka szeme nélkül
Sötét éj az én életem.

A nagy nép császári ünnepe.

Az utcákon sűrűn kocsikáznak,
Égnek ablakai minden háznak;
Nagy az ünnep, császár ünnepéye,
Örömben forr a nagy nép kedélye,
És kiáltoz hathatósan szája:
„Ragyogj üdvet, császár koronája!”

Előlép a császár állványára,
Meghajol a nép „éljen” szavára,
S így üdvözli a nagy sokaságot:
„Áld meg, isten, e dicső országot,
S legyen az, mit ohajt lelke, szája:
Ragyogj üdvet, császár koronája!”

„Ragyogj üdvet ránk s a hon fejére,
Kárhozatot konok ellenére!”
- Zengi vissza ezer hívnek ajka -
És hazánk, e viharedzett sajka,
Legyen boldog béke nyugtanyája;
Ragyogj üdvet, császár koronája!

Egyre zeng így a nép sokasága,
És oly boldog e nagy nép országa!
Dal és zene, mi ma átriadja,
A sziveket egekig ragadja.
Kiáltsd te is, bús magyar nép szája:
„Ragyogj üdvet, császár koronája!”

A juhásznak furulyája...

A juhásznak furulyája
Búsan szól,
Bús dalt tanult erdőben a
Madártól.
Bús madárka meghalt párját
Siratta,
A juhász is meghalt párját
Siratja.

Tegnap előtt eltemették
A párját,
A juhász csak ma tudta meg
Halálát;

Egész nyáron az erdőben
Tanyázott,
Egész nyáron még csókot sem
Kaphatott.

Szegény juhász, mért is lettél
Te juhász?
Szép párodnak már sirjára
Sem találsz;
Akaszd rongyos gubádod a
Nyakadba,
És bujdossál a végtelen
Világba.

Betértem a korcsomába.

Betértem a korcsomába,
Betértem és nem hiába,
Mert gyönyörű barna lányra
Esett az én szemem párja.

Barna leány, barna leány,
Szép szemedet ne süsd reám,
Világa ez szerelmednek,
Ha rám sütöd, megszeretlek.

Szerelmednek világában
Napot látok ragyogásban,
Szívem vad mezőnek látszik,
Nap fényében kivirágzik.

Részeg dal.

Nem gondolok e világgal,
Tele szívem tűzzel, lánggal,
Tűzet, lángot szórok széjjel,
Nincs körülöm soha éjjel.

Fütyentek én e világra,
Fekszik, nem áll többé lábra,
Vén ember az istenadta,
Rothad a föld is alatta.

Bort ide, a Ponciusát,
Kezdek vele véres tusát,
Én még csak a bortól félek,
Ha legyőzöm, holtig élek.

Mit bánt engem az irigység...

Mit bánt engem az irigység?
Lehet másnak szívét rágja,
De rajtam sarkantyú, a mely
Paripám oldalát vágja.

Szárnyas paripán ülök én,
Hasznos néki a sarkantyú,
Hogy haladjon mint suhanó
Sólyom, nem mint lassu hattyú.

S ha följutok csillagomig,
Paripámról ott leszálok,
S míg sarkantyum ezer felé
Török, mindig táncot járok.

Kívül a fagy...

Kívül a fagy,
Belül a tűz -
Kinom de nagy!
Siromba üz.

Te barna szűz,
Te elhagyál,
Kezére fűz
A zord halál.

Éltem valál,
Szerettelek,
S hogy elhagyál,
Most elveszek.

Jaj, por leszek,
Rut földi por,
Rám lengenek
Bú és szomor.

A jégszived
Lesz sirszobor,
Az esküvőd:
Halotti tor.

Illő keresztényhez...

Illő keresztényhez,
A templomba menni.
Letérdelni s szépen
Áhitatos lenni.

Én is ott voltam ma,
Az isten házában,
Áhítatoskodtam
Buzgó imádságban.

El nem fordult szemem
Egy angyal képéről,
Csak pillanatig sem
A rózsám színéről.

Ezt nevezem én szép életnek...

Ezt nevezem én szép életnek,
Éjfélíg a korcsomában,
Éjfélről meg piros hajnalig
Szeretőmnek gyolcskarjában.

Derék fiu lettem, már látom,
Az arcom is kimutatja,
Mintha a hold nézne belőle,
Halvány minden mozdulatja.

Fiúk, ne nevesetek rajtam,
Azt ne gondoljátok rólam,
Ha korhely vagyok, hogy lelkem is
Azért ilyen vagy amolyan.

Arcom ha holdvilág, a lelkem
A nap s milliomm sugára
A világot eltartja tűzzel
És étellel egymagára.

Ördög veled, korhely élet...

Ördög veled, korhely élet,
Tartottam már számat véled,
Ugy kiverlek a szivemből,
Mint acél szikrát a kőből.

Már eleget háborgattál,
Lelkemnek sok bűt okoztál,
Elborítottad a fényét,
Mint fátyol szép lányka szemét.

Ragyogj, lelkem, ragyogj tisztán,
Mint a nap fergeteg után,
Ne is vessen korhely élet
Reád többé sötétséget.

Dühös szélvész a haragom,
Utitársul melléd adom,
Szétveri a korhelységet,
Ha még megközelít téged.

Virágzik a rózsabokor...

Virágzik a rózsabokor,
Pirosan virágzik,
Hull az eső szakadatlan,
A bokor megázik.

Hull az eső, hull a rózsza,
Leveri az eső,
Piros levél, rózsza levél,
Elviszi a szellő.

Hull az eső, hull a rózsza,
Foly könnyeim árja,
Arcom örömét lemossa,
S az idő elhánnya.

Véres az én kardom...

Véres az én kardom,
Ellenségbe vágtam,
Véresebb a szívem,
Rózsám régen láttam.

Annyi az ellenség,
Mint erdőn falevél,
Zug mint mikor isten
A felhőkben beszél.

De mind ez nem rendit
Engem legkissebbet;
Ki kardom alá jön,
Kap halálos sebet.

S minél több az ellen,
Annál inkább vágom,
Mert rózsámot annál
Hamarább meglátom.

Győzelem után
Sietek karjába,
Mártom vérző szívem
Lelke balzsamába.

Véres kardomat a
Szegre fölakasztom,
Gyógyult szívem rózsám
Szívéhez ragasztom.

Vezéri eljárás.

Ez aztán a magyar ember,
A csatába menni nem mer,
Hanyatt esett bátorsága,
Reszket keze, reszket lába.

Jól állunk, jól, azt mondhatom,
Kővé váll a gondolatom;
Ha már ilyen lett a magyar,
Tehet vele, ki mit akar.

Lőjjétek a gyávát főbe,
Testét ne tegyétek földbe,
Ősünk porát sértenétek,
Ebek elibe vessétek!

S tudjátok meg: ki köztetek
A csata miatt reszketeg,
Az atyát is meglövetem,
Vagy bitófára kötetem.

Most előre, a csatába,
Lövést se tegyünk hiába,
Győzni vagy dicsőn elesni,
Ezt kell a magyarnak tenni!

Az utolsó óriás magánbeszéde.

Nem mint ember, nem mint állat,
Mint isten szintoly erővel
Bírok a csaták dühében,
Ki velem, az öldöklővel
Bajra kél, csak pillanatom
Ejtem rá s őt elaltatom.

Az én fejem egy égtető,
Felhők rajta hajfűrtjeim,
Torkam rengő dőrejbarlang,
Villámnyílak a szemeim,
Halálpallos a két karom,
Ölnek, meddig én akarom.

Mellem omolhatlan bércsor,
Keblem egy világ tengere,

Érzelmim benn vad vihartól
Sodrott hajók száz ezere,
Lelkem minden gondolatja
A teremtést megringatja.

A föld alatti világon
Lábaimnak vagyon baja,
Rettegve borul elébe
A pujáknak cirmos faja,
S ha nincs elég arany készen,
Egy léptem száz halál léssen.

Igy élek én e világon,
Nem is ember, nem is isten,
Annál nagyobb, ennél kisebb,
De te, ember, csak még is ten
Üdvödért, mert e m b e r s z e l l e m
Nem áll soha nyilam ellen.

Tengerparton kis lány...

(Heine után szabadon)

Tengerparton kis lány,
Bámulja a napot;
Mit bámulod, kis lány,
Az arany kalapot?

Nem látod? az isten
Jó reggel fölteszi,
S este, ha lefekszik,
Fejéről leveszi.

Zajzonfalva, Zajzonfalva...

Zajzonfalva, Zajzonfalva,
Benned fekszik rózsám halva,
Holnap koporsóba teszik,
Sötét sirba elhelyezik,
Elhelyezik.

Nem kell kő az ő sirjára,
Sírkő vagyok én, bús árva,
Ki nevét tudni akarja,
Arcomról leolvashatja,
Olvashatja.

Kis madár, ne sirj az ágon,
Minden bú e nagy világon
Lakik most az én szivemben,

Az én vérző kebelemben,
Kebelemben.

Csillagok, ne ragyogjatok,
Látjátok, milyen bús vagyok,
Ha érző szívvel bírnátok,
Ti is gyászba borulnátok,
Borulnátok.

Álom, álom, kerülj engem,
Bubánat az én vendégem,
Vagy ha reám szállasz, úgy szállj,
Hogy tőlem többé meg ne vállj,
Többé ne vállj.

Német K. ... hoz.

A magyarok istene
Áldja meg a lelked,
Kedves Német barátom,
Szeretlek én téged.

Hogyha olykor játékom
Vadul üzöm veled,
Teszem ezt csak - látod jól -
Lángoló bor mellett.

Ne ródd föl ezt én reám,
Ródd föl ezt a borra,
Mely dühöt önt szívemre,
E méreghalomra.

De ha dühöm elalszik,
És én nyugodt vagyok,
Rád szememből szelid fény -
Szeretetem ragyog.

B..... Gizellához.

Nem ismerlek, soha
Nem láttam a képed,
Képzelmem még is rád
Ruház minden szépet;
Szép magyar lelkednek
Hozzám röpi hire -
Te vagy a Balaton
Bűbájos tündére.

Egy áldott barátot
Adott isten mellém,
Ő hordja szerelmed
Hó emlékét mellén,
S ugy szeret ő téged!
Tiéd minden csepp vére -
Te vagy a Balaton
Bűbájos tündére.

Az én barátomnak
Nemes az ő lelke,
Nemes magyar szülő
Oly tisztán nevelte!
S ez a lélek méltat
Forró szerelmére -
Te vagy a Balaton
Bűbájos tündére.

Szeretem barátom
Minden gondolatját,
Hogy ne szeretném fő
Gondolatja tárgyát?
Szeretlek Gizella
Mind örök időre -
Te vagy a Balaton
Bűbájos tündére.

Szeretetemért nem
Tehetsz soha szebbet,
Mínt hogy barátomnak
Szívén ne ejts sebet;
Áldó napként ragyogj
Szerető lelkére -
Te vagy a Balaton
Bűbájos tündére.

S egykor barátommal
Ha kijársz karöltve
A Balaton partján
Illatozó zöldbe;
Emlékezzél bolygó
Dalnokod nevére -
Te vagy a Balaton
Bűbájos tündére.

Hétfalusi bárány-nyereg...

Hétfalusi bárány-nyereg,
Messze jár a harcos sereg,
Paripámra azt a nyeret,
Utól érem még a serget.

A rózsámmal enyelgettem,
Csókot adtam, csókot vettem,
El kell mennem a csatára,
Röpülj, lovam, te gyors pára.

Édes rózsám, isten veled,
Ne remegjen a kebeled;
Szeretem én kis rózsámot,
De százszor jobban hazámot.

Zug az idő...

Zug az idő, mint a föllázadt nép,
Szakadt rablánc, kettétörött kardok
Zörögnek a bolygó levegőben.
Szellemek! tán csatázni akartok?
Igen, igen, ott a levegőben
Láthatatlan szellemek tusakodnak,
Gyermekeik -, az emberek végett
Hosszu századok óta vért ontnak.
Csekély a jó szellemeknek pártja,
De szilárd, hűséges s elhatározott;
A rossz szellemek számtalan pártját
Rut ármányhoz köti a határozat.
Jó és rossz szellemek a tusáknak
Eredményét szívünkkel tudatják,
S boldog ember az, kinek jó szellem
Birja szíve vidám hangulatját.
És csatáznak a szellemek egyre,
És izgatják kebelünk érzését;
Mikor fogjuk érzeni, nagy isten
Az ármány-szellemek elvérzését?...
Dörgő „soha!” ver föl ábrándomból.
Süvöltő vihar és rémes felhők
Vesznek körül... reszket minden tagom...
Istenem... teremtem!... hová legyek?...

Harsog a trombita.

Harsog a trombita
Mint az egek szava,
Süvölt rá a földnek
Tengere és tava.

Harsog a trombita,
Isten trombitája,
Reszket rá a világ
Koldusa, királya.

Harsogj te, trombita,
Bár a föld repedjen,
Vesszen el az ember,
Mintsem szolga legyen.

Fekete rojtok.

I.

Fényes könyűm alá gördül,
Istenátok rémlik benne,
Istenátok a gyalázat,
És én meg vagyok gyalázva.

Dalnok voltam, pajkos ifju,
Megtámadtak dühös ebek,
Berántottak porba, sárba,
Nincsen a ki fölemeljen.

Mellettem járnak barátim,
Arcukon káröröm pirja,
Kinevetnek, rám mutatnak:
Vessz el, vessz el meggyalázva!

II.

Ugy szerettem az életet,
Mint virág a kikeletet;
Rémes felhők keletkeztek,
Virág, illat, hová lesztek?...

III.

Édes anyám, ne hijj haza,
Szeretetem nem bir hangot;
Kivágták az én nyelvemet
A barátok, a testvérek.

Nem mondhatom, hogy szeretlek,
És e miatt a fájdalom
Szivemet megrepeszténé;
Édes anyám, ne hijj haza.

Ugy szerettem minden szavad,
Mint a száraz föld az esőt,
Minden szavad áldást termett -
Szivemben sok szép virágot.

Marha csorda közeledett,
Széttaposta, lelegette,
Hátra maradt bús emlékül
Ezer lábnyom s hervadt szárak.

IV.

Szomjuhoztam, vizet kértem,
A víz helyett mérget adtak,
Hú orvosom volt az idő,
Nem segíthet többé rajtam.

Fejem fölött parti fecske,
Míntha lelkem zengne ajkán,
Parti fecske, röpjölj messze,
Hol nem látnak az emberek.

Nem tud érzeni az ember,
Nyilat röpit el utánad,
Szállj oda, hol a párduc is
Elszenderedik dalodra.

Gyilkos párduc tud érzeni,
Szereti az édes hangot;
Odvas fa az ember szíve,
Benne undor kígyók laknak.

V.

Azt gondoltam a homályban
Jámbor őz közelit felém,
Pedig éhes farkas ugrott
Az én ifju vállaimra.

Észrevették a szomszédok,
Nem jött senki, hogy elűzze,
Földhöz csaptam, de mit használ?
A mellemet kiharapta.

VI.

Nékik küldtem a szívemet
Barátságom zálogául,
Ők, az orvok, mérges törbe
Belefűzve visszaküldték.

Megmérgezve, átalszurva,
Mít csináljak veled, szívem?
A feledés folyójába
Doblak, ott van legjobb helyed.

VII.

Büszke pálmák árnyékában
Letelepült fáradt testem,
Édes álmak szállották meg,
Édes álmak, tündér képek.

Álnok kígyó reám lesett,
És midőn boldog álmban
Megcsókolt a legszebb tündér,
Ép akkor mart meg a kígyó.

Fölébredtem, eljajdultam,
A kígyó elcsuszott rólam,
S mellettem gaz tolvaj csapat
A fájdalom kinevette.

VIII.

Szilaj vágyam villámszárnya
Meg van szegve, porba hullott,
Reá borult száraz testem
És a tüztől meg is gyulott.

Testem elég és a hamva
Szilaj vágyam eltakarja;
Most legalább mérges kígyó
Testem többé meg nem marja.

IX.

Liliomszál, ne hajolj rám,
Sárba mártod selyem kelyhed,
Sárba hurcoltak be engem,
Fordítsd el a selyem kelyhed.

Könyü ragyog a kelyhedben,
A nagy ég hullatta értem;
Még az ég is szánakozik,
Csak az ember mardos engem.

X.

Fölháborodott a lelkem,
Felhők termettek egére,
Szürke felhők a bánatok,
Esőt ejtnek, hull a könnyem.

Sír a szellő, zokog ajkam,
Hervad a rózsza levele,
Enyészik az ifju kedve,
Leborult a nap a földre,
Meggyalázva fekszem, fekszem.

Fényes öröm, lelkem napja,
Mikor szállasz föl az égre?
Áldó özönt, arany sugárt
Mikor vetsz a mindenségre?

Tán örökre bele vesztél
A fájdalom tengerébe?
Tán örökre elriasztott
A föld megátkozott képe.

XI.

Szemem pillantása
Rémitő villámlás,
Ajkam minden szava
Hatalmas mennydörgés.

Bolygó zajos idő
Lett az én lelkemből,
Ellent és barátot
Mind egyaránt sujtol.

Nem is kell ezentul
Nékem senki lelke,
Önvilágomban bőszt
Isten gyanánt élek.

Ha önvilágomat
El lehet rombolni,
Akkor sülyedjen le
Poklok fenekére.

De ha önvilágom
Elrombolhatlan lesz,
Váltig menykövet szór
Elborult egéről.

A sok fondor ebet,
A sok álbarátot
Széjjel zuzza miglen
Hirben is elvesznek.

XII.

Azt hittétek, halva vagyok,
Pedig csak mélyen aludtam,
Százszor édes álmaimban
A menyországba bejuttam.

Angyalokkal fogtam kezét,
Velük versenyt énekeltem,
Énekemben nemzetemet
Az egekig fölemeltem.

Elbucsuztam. Az angyalok
Fényes ívet eresztettek
A nagy égből le a földre
S rajta messze elkisértek.

Itt vagyok már, megint talpon,
Kigyók, sarkam ne marjátok,
Mert barátim a magasból
Villámokat szórnak rátok.

XIII.

Mit nevettek, mit gunyoltok,
Haszontalan kóficok?
Porba estem, azt hiszitek?
Nem estem, talpon vagyok.

Gunyolástok vak villámlás,
Óriás bérc vagyok én;
Vak villámlás lám mit árthat
Óriás bérc tetején?

Kóficok, elhallgassatok,
Ne gunyoljatok igen,
Mert ha rátok dülök, még a
Lelketek is por lesz.

XIV.

Vadul csapongó kedvemet
Vihar támadta meg,
Vért szomjazó boszum dühe
Vas láncon szendereg.

Éltem virágos utját az
Ég tüze dulta szét,
És elrablá tőlem a sors
Ékes szüzek szívét.

Gazdája lett a lelkennek a
Gondok rut ördöge,
Göröngyökhöz szegzi szegényt
Gamatos fegyvere.

Eltürni ennyi vést, csapást,
Ezt tovább nem teszem;
Előre! dulj, kedvem, dühöm!
Erőm, küzdjél hiven!